

Ontwikkeling woonservicegebieden in Hengelo

Inhoudsopgave	pag.
1. Inleiding	3
2. Maatschappelijke ontwikkelingen en beleidskaders	6
2.1 Maatschappelijke ontwikkelingen	6
2.2 Beleidskaders	7
3. Uitgangspunten	9
4. Ambitie en doelstellingen	11
4.1 Ambitie	11
4.2 Doelstellingen	11
4.3 Stedelijke uitwerking	11
4.4 Gebiedsuitwerking	12
4.5 Rol gemeente	12
4.6 Rol maatschappelijke partners	13
4.7 Rol Burger	13
5. Uitvoering "Thuis in de Buurt"	14
5.1 Plan van aanpak woonservicegebieden 2010 – 2015	14
5.1.1 Wijkontwikkeling	14
5.1.2 Ontwikkeling woonservicegebieden	14
5.1.3 Prioritering en inzet provinciale subsidie	15
5.2 Programma 1: Informatie en advies	15
5.3 Programma 2: Welzijn	16
5.4 Programma 3: Wonen met Zorg	17
5.5 Programma 4: Zorg	19
5.6 Programma 5: Integrale Toegankelijkheid	19
Programmalijn Wonen met Zorg	21
Programmalijn Toegankelijkheid	25
Bijlage 1 Verhouding thuis in de buurt tot staand beleid	28
Bijlage 2 Actuele ontwikkelingen en bestaand beleid	29
Bijlage 3 prestatievelden WMO in relatie tot Thuis in de buurt	32
Bijlage 4 Projecten Berflo Es	35
Bijlage 5 Participatie	39
Bijlage 6 Initiatieven Sociale economie	41

1 Inleiding

Hengelo wil actief reageren op de gevolgen van de vergrijzing en de vermaatschappelijking van de zorg. De gemeente wil samen met de maatschappelijke partners voldoende voorzieningen en ondersteuning organiseren, waardoor burgers actief aan de samenleving deel kunnen (blijven) nemen. Uitgangspunt is het zo lang mogelijk zelfstandig in de eigen omgeving kunnen blijven wonen, deel kunnen nemen aan activiteiten en zorg kunnen ontvangen.

De huidige nota's "ouderenbeleid, ruimte voor ouderen" en "gehandicaptenbeleid, een open deur?" moeten een nieuwe invulling krijgen. Kijkend naar de daarin geformuleerde beleidsdoelstellingen komen we tot de conclusie dat deze volledig passen binnen het beleidsterrein Welzijn, Wonen en Zorg.

Gekozen is voor het opstellen van een programma "Thuis in de buurt" voortbordurend op het in juni 2008 door de partners in de stad ondertekende convenant "Thuis in de buurt". Het programma verbindt de beleidsterreinen ouderenbeleid, gehandicaptenbeleid, toegankelijkheidsbeleid en lokaal gezondheidsbeleid met de beleidsterreinen Welzijn, Wonen en Zorg.

In de Sociale Visie 2020 is onder het thema Zorg en gezondheid als kernopgave het realiseren van woonservicegebieden opgenomen. Thuis in de buurt is een uitwerking van deze kernopgave en beschrijft in concrete doelstellingen de ontwikkeling van woonservicegebieden in Hengelo.

Er is een nauwe relatie met het meerjarenbeleidsplan WMO 2008-2012. Uitgangspunt van de WMO in Hengelo is "mee doen". Wanneer "mee doen" niet op eigen kracht lukt, wil de gemeente Hengelo ondersteuning bieden. Deze ondersteuning kan worden geboden in de vorm van individuele voorzieningen maar ook door mee te denken met de burger over alternatieve oplossingen en door te zorgen voor een breed algemeen voorzieningenniveau en een gezonde sociale structuur in een leefbare stad. De gemeente wil nog meer samenhang tussen beleidsterreinen aan brengen. Het programma Thuis in de buurt geeft hier invulling aan.

Bij de totstandkoming van dit programma zijn de gemeentelijke adviesorganen het seniorenplatform, de gehandicaptenraad en de WMO Cliëntenraad geraadpleegd. Er zijn diverse gesprekken gevoerd als input voor het programma.

Op 4 februari 2010 is een conferentie gehouden met als thema Thuis in de Buurt die de nodige input voor het programma heeft opgeleverd.

Thuis in de buurt heeft een eigen herkenbaar label. De WMO nieuwsbrief 'Verder' heeft een vaste rubriek Thuis in de buurt. met daarin de ontwikkelingen, laatste nieuwtjes, interviews met betrokkenen etc

De ontwikkeling van vitale wijken en woonservicegebieden maakt het mogelijk welzijn, wonen en zorg aan elkaar te verbinden. Deze gebieden zijn evenwichtig gespreid over de stad. Dit draagt bij aan de keuzemogelijkheden van zorgbehoevende burgers en vergroot en bevordert hun maatschappelijke participatie.

Vitale wijken

Een vitale wijk is een wijk bestaande uit meerdere buurten met meerdere leefstijlen waar mensen graag wonen en bewoners zich veilig en betrokken voelen en waarvoor ze zich willen inzetten. De wijk biedt perspectief om vooruit te kunnen in sociaal, fysiek en economisch opzicht.

Woonservicegebied

Een woonservicegebied bestaat uit een goed toegankelijke en veilige woonomgeving, waar mensen met beperkingen kunnen beschikken over een aangepaste woning in combinatie met passende zorg en diensten, die zij aan huis of in een nabij gelegen multifunctioneel centrum ontvangen. Het woonservicegebied bevindt zich *binnen* de vitale wijk: het zijn kleinere gebieden (vaak met een straal van ongeveer 200 meter) waar een woon-zorgcomplex of een cluster van groepswoningen in de wijk is verweven met gewone woningen. Er is zorginfrastructuur zichtbaar, namelijk het zorg- en dienstencentrum of een zorgsteunpunt waar de zorgwoningen omheen zijn gebouwd. Hier is het wonen meer beschut, gaat de zorggarantie verder en wonen meer mensen met een zorgbehoefte.

Het is niet zinvol een blauwdruk te maken voor de inrichting van alle Hengelose wijken. Er zijn in samenwerking met de partners wel een aantal gezamenlijke uitgangspunten geformuleerd. Het programma van eisen (pve) van het woonservicegebied Berflo Es heeft als fundament hier voor gediend. Aard, omvang en samenstelling van een wijk of buurt bepalen – evenals beschikbare middelen en mate van samenwerking en afstemming tussen maatschappelijke partners – uiteindelijk de verschijningsvorm van het woonservicegebied.

De ontwikkeling van woonservicegebieden maakt onderdeel uit van – in nauw overleg met relevante partners – het wijkperspectief en uitvoeringsprogramma's (zie nota Hengelo Wijkgericht!).

De doelgroep bestaat uit Hengelose burgers in het algemeen en kwetsbare groepen in het bijzonder. Hieronder wordt verstaan: ouderen, mensen met lichamelijke, verstandelijke, psychische en sociale beperkingen, en hun directe mantelzorgers, die bij wonen, zorg en welzijn ondersteuning nodig hebben van derden. We willen niet praten over voorzieningen en programma's voor specifieke doelgroepen maar veel meer over de ontwikkeling van een voorzieningenaanbod dat geschikt is voor elke burger met of zonder beperking.

Mensen willen het liefst hun eigen leven zoveel mogelijk zelf inrichten. De gemeente Hengelo stimuleert dit in de structuurvisie 2030 en de sociale visie 2020:

Hengelo is een stad met een menselijke maat, met goede netwerkstructuren in wijken en buurten waar een gedifferentieerd woningaanbod ruimte biedt aan alle groepen inwoners. De sociaal-maatschappelijke binding is hoog. Veel inwoners participeren actief in het verenigingsleven en zijn maatschappelijk betrokken. Speerpunt is, deze sociale samenhang en kwaliteit te behouden en te versterken, zodat iedere bewoner op een volwaardige manier kan deelnemen aan de samenleving. Structuurvisie hengelo p.36

Zelf verantwoordelijkheid nemen voor het inrichten van je leven. Voor sommige mensen is dat alleen mogelijk wanneer een woonmilieu wordt geboden waar op basis van persoonlijke omstandigheden extra kwaliteiten en voorzieningen aanwezig zijn. Daarin ligt het doel en tevens de uitdaging van Thuis in de buurt; het creëren van condities in de eigen woonomgeving die de zelfredzaamheid en participatie van burgers ondersteunen en de leefbaarheid vergroten. Voorzieningen op het gebied van wonen, welzijn en zorg zijn daar een essentieel onderdeel van. Om (kwetsbare) burgers hierin tegemoet te komen, worden in Hengelo vitale wijken ontwikkeld. In nauwe samenwerking tussen gemeente, corporaties, zorg- en welzijnsaanbieders en zorgkantoor worden vraag en aanbod op het terrein van wonen, zorg en welzijn binnen de wijk en buurt op elkaar afgestemd.

Kernboodschap / Ambitie

Burgers een beter en zo gewoon mogelijk leven laten leiden en laten deelnemen aan de samenleving, ondanks beperkingen door ouderdom of handicap. Zij moeten kunnen beschikken over adequatere huisvesting, zorg en welzijnsvoorzieningen, in een omgeving die beschikt over de nodige infrastructuur en die leefbaar en veilig is.

Het programma Thuis in de Buurt gaat over het integraal ontwikkelen en uitvoeren van beleid. Thuis in de Buurt is de realisering van de belangrijkste doelen van het Hengeloos beleid (Wmo, Sociale Visie) en gericht op alle burgers! . Het zal bovendien gehanteerd worden voor planontwikkeling en als toetsingskader voor de beoordeling van plannen, die van invloed zijn op wonen, welzijn en zorg.

Beleid op het gebied van wonen, welzijn en zorg is gericht op alle inwoners van de gemeente Hengelo: jong, volwassen, oud, gezonde mensen én mensen met (gezondheids) problematiek én autochtoon en allochtoon. De focus wordt in eerste instantie op senioren en mensen met beperkingen gelegd, omdat het hierbij gaat om kwetsbare groepen die optimaal kunnen profiteren

van de ontwikkeling van woonservicegebieden. In de toekomst zal verbreding naar alle inwoners en andere beleidsterreinen plaatsvinden.

Leeswijzer

Het programma Thuis in de Buurt beschrijft in hoofdstuk 2 de maatschappelijke ontwikkelingen en de beleidskaders op het gebied van wonen, zorg en welzijn die van invloed zijn (geweest) op de totstandkoming van dit programma.

In hoofdstuk 3 worden de uitgangspunten beschreven en van daaruit worden in hoofdstuk 4 de ambities en doelstellingen geformuleerd.

Hoofdstuk 5 gaat in op de verdere uitwerking van dit programma en beschrijft een eerste aanzet van een uitvoeringsprogramma.

Na hoofdstuk 5 vindt u de beschrijving van de programmalijnen Wonen met Zorg en Toegankelijkheid die reeds in uitvoering zijn.

2 Maatschappelijke ontwikkelingen en beleidskaders

De visie op wonen, welzijn en zorg is in de laatste decennia fors veranderd. Stond voorheen de zorg centraal en vormden wonen en welzijn een afgeleide daarvan, in de hedendaagse zienswijze wordt steeds meer uitgegaan van het zo gewoon mogelijk leven en meedoen van ouderen en mensen met beperkingen. Belangrijkste motor daarachter zijn de burgers zelf; zij zijn mondiger geworden, laten weten wat zij willen en maken eigen keuzes. De meeste mensen willen (zo lang mogelijk) zelfstandig wonen en meedoen aan de samenleving. Wij vinden dat ook waardevol in het licht van een samenleving waarin mensen samen leven en bij elkaar betrokken zijn.

Zowel op landelijk niveau als lokaal zijn er diverse ontwikkelingen en initiatieven met dit doel voor ogen. In dit hoofdstuk nemen we u mee in deze ontwikkelingen. Een uitgebreidere beschrijving van deze ontwikkelingen en initiatieven vindt u in bijlage 2.

2.1 Maatschappelijke ontwikkelingen:

Maatschappelijke trends en demografische ontwikkelingen

We worden geconfronteerd met een aantal landelijke ontwikkelingen:

- demografie: in de toekomst kenmerkt zich onze samenleving door minder, grijzer, bonter.
- de beroepsbevolking neemt af, waardoor er tekorten ontstaan op de arbeidsmarkt
- door de vergrijzing en een stijgend aantal mensen met chronische ziektes staan de zorguitgaven onder druk
- het aantal eenpersoonshuishoudens neemt in alle leeftijdscategorieën gestaag toe
- individualisering en digitalisering van de samenleving schrijden voort
- een leven lang leren is standaard; het verhoogt de mogelijkheden tot participatie

We willen dat ouderen zo lang mogelijk in hun wijk moeten kunnen blijven wonen. Om wijken generatiebestendig te maken is er echter een grotere variatie in het woonaanbod nodig en moeten er servicepunten komen voor welzijn en zorg. Dit streven geldt niet alleen voor de lichtere groepen, maar ook voor zware (of zwaardere) zorgvragers. In december 2007 hebben minister Vogelaar (Wonen, Wijken en integratie) en staatssecretaris Bussemaker (VWS) daarom het actieplan **Beter (t)huis in de buurt** gepresenteerd. In dit actieplan worden de doelstellingen voor wonen met welzijn en zorg uit het Coalitieakkoord uitgewerkt.

De **Wmo** vraagt van gemeenten om samen met de maatschappelijke partners voldoende ondersteuning te organiseren, waardoor burgers actief aan de samenleving deel kunnen (blijven) nemen. Uitgangspunt hierbij is ook is het zo lang mogelijk zelfstandig in de eigen omgeving kunnen blijven wonen. Er zijn twee maatregelen genomen in de AWBZ regelgeving, die naar verwachting, effect zullen hebben op de vraag naar de individuele WMO-voorzieningen en op de vraag naar welzijnsvoorzieningen. Het gaat om de volgende maatregelen:

Het schrappen van de grondslag psychosociale beperking: Psychosociale problematiek geeft geen recht meer op AWBZ gefinancierde zorg. Dus als er geen sprake is van een medische aangetoonde ziekte of gebrek is er geen recht op zorg. Dit is ook van toepassing als betrokkenen niet mee willen of kunnen aan medisch onderzoek.

De pakket maatregel: De indicatie voor begeleiding en dagbesteding is aangescherpt. Alleen matige of zware beperkingen bij de zelfredzaamheid geven nog recht op AWBZ-vergoeding voor begeleiding¹.

Mensen die de gevolgen van deze maatregelen niet zelf (al dan niet met behulp van hun sociale netwerk) kunnen opvangen zullen echter wel een beroep moeten doen op andere domeinen zoals onderwijs, Wmo en jeugdzorg.

De VNG heeft het project **De Kanteling** opgezet. De Kanteling gaat over het anders vormgeven van het compensatiebeginsel in de Wmo. Welke ondersteuning heeft de burger echt nodig om te kunnen participeren? De wet schrijft niet voor hoe gemeenten compensatie vorm moeten geven. Wel is duidelijk dat een omslag in denken en doen nodig is. Er is niet langer sprake van een 'zorgplicht' voor de gemeente en 'claims' van burgers. De gemeente Hengelo heeft hier met de ontwikkeling van het zorgloket al op ingespeeld. Er wordt op een outreachende en vraagverhelderende manier gewerkt o.a. door het afleggen van huisbezoeken. Dit zal nog verder doorontwikkeld worden. De functie informatie en advies wordt verder ontwikkeld. In hoofdstuk 5 in gaan we hier verder op in.

Met de komst van de Wmo heeft welzijn een sterkere rol gekregen en moet er meer worden ingezet op de verbindende kracht van Welzijn. Mensen moeten zich op een waardevolle manier met elkaar kunnen verbinden. Dit is de basisfunctie van het welzijnswerk. Maar welzijn heeft ook de opdracht om mensen te activeren, die zonder een directe benadering niet goed worden bereikt.

¹ Mensen, die niet goed voor zich zelf kunnen zorgen en/of niet meedoen aan de samenleving, kunnen op basis van een CIZ-indicatie een financiële bijdrage krijgen om begeleiding in te kopen bij bijvoorbeeld de thuiszorg.

Welzijn werkt buurtgericht. De welzijnswerker zorgt er voor dat ook de moeilijk toegankelijke jongere weer naar school gaat, of dat de eenzame alleenstaande oudere weer actief wordt in de buurt. Welzijn is daarbij een onderdeel van het participatiewiel (zie bijlage 3) De welzijnswerker zet in op het aanboren van eigen kracht van mensen.

Goed welzijnsbeleid zorgt ervoor dat mensen minder snel een beroep doen op individuele voorzieningen uit de Wmo of de AWBZ.

Een ontwikkeling hierin is de lancering van **Welzijn nieuwe Stijl**. Bakens voor welzijn nieuwe stijl:

- Welzijn nieuwe stijl is vraaggericht: er wordt daarbij altijd gekeken naar de vraag achter de vraag;
- Welzijn Nieuwe Stijl gaat uit van de eigen kracht van de burger en zijn omgeving.
- In Welzijn nieuwe stijl gaat men als dat nodig is direct op de problemen af, in welzijn nieuwe stijl passen geen kantoorklerken of bureaucraten
- Welzijn Nieuwe Stijl is niet vrijblijvend; Problemen worden benoemd, oplossingen gedefinieerd en er wordt resultaat gericht gewerkt.
- In Welzijn Nieuwe Stijl is er vooral ruimte voor de kennis en kunde van de professional. Hij of zij is streetwise. Dus verstaat de taal van de straat.

2.2 Beleidskaders

Sociale Visie 2020

Hengelo 2030 en de Sociale Visie 2020 vormen samen het perspectief voor de lange termijn voor Hengelo. We willen een aantrekkelijke stad zijn voor onze huidige en toekomstige inwoners. We willen een aantrekkelijk vestigingsklimaat bieden, met vitale, gemêleerde wijken, met een rijk cultureel en sportief aanbod, hoogwaardige werkgelegenheid en een actief verenigingsleven.

Een stad, waar mensen graag willen wonen en waar 'werk' naar de mensen toe komt!

Met het vaststellen van de Sociale Visie beogen we een samenhangende langetermijnvisie op het gemeentelijk sociaal beleid op te stellen. We doen een beroep op de kracht van de Hengelose samenleving. We verwachten van onze inwoners dat zij deze eigen kracht inzetten. We hebben de ambitie een duurzaam leefbare stad te creëren, met buurten en wijken waar bewoners zich thuis voelen en binding ervaren. In de wijken is een basispakket aan voorzieningen aanwezig, afgestemd op de behoeften van de bewoners. Het maatschappelijke vastgoed is voor de Hengeloërs de ingang naar de voorzieningen. De tijdhorizon voor de Sociale Visie is 2020. De sociale dynamiek is dusdanig, dat een periode van tien jaar te overzien is. Daarin verschilt de visie van Hengelo 2030. Ruimtelijke ontwikkelingen kosten meer tijd. Het sociale domein, het speelveld van deze visie, is groot. Het gaat om de beleidsterreinen onderwijs, jeugd, zorg, welzijn, sociale zaken, sport, cultuur, wonen, werk en integratie/diversiteit. Deze beleidsterreinen ontwikkelen zich verder. Afzonderlijk en in samenhang. Een volledige beschrijving van al deze ontwikkelingen is geen doel van deze sociale visie. Waar het om gaat, is het aanbrengen van focus, scherpte en samenhang. In de periode 2010-2014 richten we ons, in samenspraak met de samenleving, in het bijzonder op een drietal thema's:

- participatie
- zorg en gezondheid
- ontmoeting en vrije tijd

De keuze voor deze thema's is gebaseerd op de maatschappelijke en demografische ontwikkelingen.

Het thema Zorg en gezondheid kent als 1 van de kernopgaven het realiseren van woonservicegebieden. Thuis is de buurt is een uitwerking van deze kernopgave en beschrijft in concrete doelstellingen de ontwikkeling van woonservicegebieden in Hengelo.

Pilot Woonservicegebied Berflo Es

Over enkele jaren is de **Berflo Es** een vitale wijk met een woonservicegebied, als het aan de woningcorporatie, zorg- en welzijnsorganisaties en de gemeente Hengelo ligt. Er wordt gezamenlijk gewerkt aan voldoende aangepaste woningen, een breed en afgestemd zorg- en dienstenaanbod en een toegankelijke woonomgeving. Een deel van dit bouwen is zichtbaar in stenen. Een ander deel is onzichtbaar en gaat om betere samenwerking bij het leveren van de zorg en diensten aan wijkbewoners. Inmiddels heeft Berflo Es de status van proeftuin van de Stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting (SEV)² gekregen. Zij helpen mee het concept van het woonservicegebied verder te

² De Stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting (SEV) ontwikkelt innovatieve oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken op het gebied van wonen.

ontwikkelen. Berflo Es dient als pilot voor de ontwikkeling van woonservicegebieden in heel Hengelo.

De concrete projecten in Berflo Es vindt u in bijlage 4.

Sociale ondernemingen

Dit zijn bedrijven die producten en diensten leveren voor bij voorkeur de niet-koopkrachtige markt. Sociale economie is het verbinden van economische activiteiten aan maatschappelijke doelen. Zo zijn er in Hengelo naast SROI (Social Return On Investment) en het MVO (Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen) een aantal sociale ondernemingen die van diensten en producten aanbieden met als doel mensen langer thuis te kunnen laten wonen. Met als tweede doel mensen met een beperking aan het werk helpen. Het gaat om diensten en producten waar de markt om vraagt en waar geen winstoogmerk aan vast zit. (zie ook bijlage 6)

De gemeente Hengelo heeft het **geluksbudget** geïntroduceerd.

Deze is gericht op sociaal geïsoleerde mensen. En dan in eerste instantie vooral de thuisrevaliderende CVA-patiënten en andere mensen met NAH (niet-aangeboren hersenletsel). Het is een nieuwe methode die deze mensen weet op te sporen en hun het eerste, zo belangrijke steuntje in de rug geeft. Het Hengelose Geluksbudget valt onder de WMO.

Het Geluksbudget bestaat uit professionele begeleiding en een kleine, eenmalige subsidie die zonder al te veel gedoe ingezet kan worden voor zelf gekozen activiteiten. De bedoeling is om deze mensen zo ver te krijgen dat ze weer iets gaan doen, iets waarnaar ze kunnen uitkijken. Dat kan een vrijetijdsactiviteit zijn, (vrijwilligers)werk of een sociaal contact.

Woonvisie 2015-2020

We willen met onze woonvisie inzetten op een blijvend aantrekkelijke woonstad.

Hengelo scoort goed als woonstad. Het is een middelgrote stad met wel de lusten, maar niet de lasten van een grote stad. Hengelo kent nauwelijks grootstedelijke problematiek, wordt door bewoners als veilig ervaren (etc etc.). Hengelo heeft daarentegen wel de voorzieningen van een (middel) grote stad op gebied van cultuur (schouwburg, poppodium, bioscoop), horeca, leisure (Plein Westermaat).

De gemeente zet in op een vijftal speerpunten om als woonstad aantrekkelijk te blijven. Deze speerpunten komen mede voort uit het hiervoor toegelichte ruimtelijke en sociale beleid en zijn richtinggevend voor het woonbeleid in de komende vijf tot tien jaar.

De inzet op deze speerpunten moet leiden tot de voor het wonen in Hengelo gewenste ontwikkelingen.

In de woonvisie is ruim aandacht besteed aan thema's die verband houden met welzijn en zorg zoals huisvesting van senioren en mensen met een zorgvraag, vermaatschappelijking van zorg, leefbaarheid en kwaliteit van de dagelijkse leefomgeving.

Bovenstaande maatschappelijke ontwikkelingen en de beleidskaders zijn op verschillende manieren van invloed op Thuis in de buurt. Het biedt kansen om met elkaar voorzieningen te creëren die bijdragen aan de ambitie van Thuis in de buurt;

Burgers een beter en zo gewoon mogelijk leven laten leiden en laten deelnemen aan de samenleving, ondanks beperkingen door ouderdom of handicap. Zij moeten kunnen beschikken over adequatere huisvesting, zorg en welzijnsvoorzieningen, in een omgeving die beschikt over de nodige infrastructuur en die leefbaar en veilig is.

3 Uitgangspunten

Onderstaande uitgangspunten zijn ontleend aan het in juni 2008 afgesloten convenant "Thuis in de buurt", het plan van aanpak, pve en programma van eisen wonen met zorg en welzijn in Berflo Es en aangevuld met uitgangspunten uit de WMO die van belang zijn voor de ontwikkeling van woonservicegebieden.

Vraaggestuurd / klantgestuurd

De behoeften en de beleving van de burgers staan centraal bij het formuleren van het aanbod. Dat geldt binnen de wijkgerichte aanpak op twee schaalniveaus: het wijkniveau en de individuele klant. Daarbij geldt als belangrijk uitgangspunt de wens om (zo lang mogelijk) zelfstandig gehuisvest te zijn bij voorkeur in de zelfgekozen woonomgeving

De zeggenschap van mensen met beperkingen of ouderen die (deels) afhankelijk zijn van zorg, wordt vaak overgenomen door zorgverleners, partners of familieleden. Daarom is het erkennen van het cliëntperspectief van belang, vooral in de langdurende zorg. Het cliëntperspectief neemt de ervaring van de cliënt en diens opvatting over de kwaliteit van leven als uitgangspunt.

Zelfstandig wonen centraal

Zelfstandig thuis wonen is een belangrijke voorwaarde voor het volwaardig participeren in de samenleving. Dat geldt voor bijna iedereen, ook voor mensen die langdurig afhankelijk zijn van zorg. Het woonservicegebied voorziet zowel in de fysieke als de sociale behoeften van bewoners van een wijk om zelfstandig wonen mogelijk te maken.

Regie over eigen leven en vrije keuze

Regie over het leven betekent dat burgers eigen keuzes moeten kunnen maken, om zo het leven te kunnen leiden dat zij wensen. Uitgangspunt is dat iedereen zoveel mogelijk een vrije keuze in woning, woonmilieu en zorg- en diensten moet kunnen maken. Deze keuze ontstaat door een zo groot mogelijke diversiteit aan woon(zorg)vormen en dienstenpakketten binnen het woonservicegebied te realiseren. Eigen regie wordt ook in de zorgverlening gestimuleerd ('empowerment').

Toegankelijkheid in informatie en advies

Om keuzevrijheid mogelijk te maken is een goed toegankelijke en bovenal onafhankelijke informatievoorziening een voorwaarde.

Ontkoppeling wonen, welzijn en zorg

Om keuzevrijheid en zelfstandigheid te bevorderen wordt een verdergaande financiële ontkoppeling tussen wonen, welzijn en zorg nagestreefd. Vernieuwende en open samenwerkingsstructuren tussen de aanbieders zijn nodig om dit te bereiken.

Afspraken op wijkniveau

Hengelo kan worden verdeeld in 9 gebieden van gemiddeld 10.000 inwoners (wijkindeling)

De vermaatschappelijking van de zorg en de gevolgen van de extramuralisering verlangen acties op de terreinen van wonen, welzijn en zorg. Per wijk of buurt worden concrete uitvoeringsafspraken gemaakt, die zoveel mogelijk voorzien in de behoeften van de doelgroep. Vertrekpunt zijn de in het convenant vastgelegde uitgangspunten.

De Wet Maatschappelijke Ondersteuning vormt hierbij een belangrijk kader en geeft de gemeente een brede verantwoordelijkheid voor het voeren van beleid ter ondersteuning van kwetsbare burgers.

Algemeen voor specifiek/doelgroepgericht

Om zo gewoon en zelfstandig mogelijk te blijven wonen is het van belang dat mensen gebruik kunnen blijven maken van reguliere voorzieningen. Specifieke voorzieningen zijn alleen nodig wanneer het niet anders kan.

Gemeenschappelijkheid in behoeften

Het is van belang geen onderscheid te maken op basis van beperkingen, maar gemeenschappelijkheid te zoeken op basis van behoeften. Dit wordt gedaan door op basis van de vraag vanuit de wijk zoveel mogelijk de combinatie te zoeken tussen klantgroepen mét en zonder beperking. Voorzieningen dienen daarom zo te worden opgezet dat gebruikers uitgenodigd worden om in contact te komen met mensen van andere leeftijden en leefstijlen. Dit vergroot tevens het economische draagvlak voor de voorzieningen en dienstverlening.

Ketensamenwerking

Om optimaal te kunnen voldoen aan de vraag in de samenleving, dienen alle schakels in de keten van zorg, wonen en welzijn met elkaar verbonden te zijn. Binnen de verschillende ketens is het van belang zowel te werken aan participatie, preventie en vroegsignalering als aan hulp en herstel. Schakels moeten naadloos samenwerken rondom individuele cliënten én verbonden zijn op wijkniveau. Wanneer er zich in de uitvoering knelpunten voordoen of het tempo in één van de ketens anders verloopt dan verwacht, dan verbinden de maatschappelijke partners zich om tot gezamenlijke oplossingen te komen.

Kwaliteit in coalitie

Voor de realisatie van de ambitie en doelstellingen uit Thuis in de Buurt is op gebiedsniveau samenwerking noodzakelijk. Hierbij dienen de partijen een juist evenwicht te vinden tussen de verschillende belangen en de wens samenwerking te realiseren. De maatschappelijke partners kiezen op gebiedsniveau zelf hun partners waarmee zij een goed, sluitend en vraaggestuurd aanbod willen realiseren dat past binnen de uitgangspunten van Thuis in de buurt. Betere samenwerking tussen alle leveranciers van zorg- en diensten komt niet alleen mensen met beperkingen, maar alle bewoners ten goede.

Combinaties van diensten zorgen voor een meerwaarde

Combinaties van diensten kunnen tot meerwaarde leiden. Sommige diensten zijn pas mogelijk bij voldoende schaalgrootte, zoals het gezamenlijk organiseren van nachtelijke zorg.. Combinaties van groepen zorgvragers zorgt voor voldoende financieel en organisatorisch draagvlak van deze voorzieningen (en maakt meer mogelijk). De combinaties van voorzieningen waarbij kwalitatieve meerwaarde speelt zijn bijv. 'intergenerationele projecten', waar ouderen en kinderen samen activiteiten ondernemen.

Goede spreiding van voorzieningen

Om gebouwen waarin beschermd en verzorgd wordt gewoon rendabel te kunnen exploiteren én een goede spreiding van deze voorzieningen over Hengelo te kunnen waarborgen, concurreren deelnemers aan het project elkaar niet op de fysieke zorginfrastructuur.

De mate waarin vanuit de ketenzorggedachte concurrentie op zorg- en diensten plaats vindt, dient nader te worden onderzocht.

Dit geldt ook voor de welzijnsvoorzieningen. Spreiding van welzijnsvoorzieningen is van belang evenals het slim gebruik maken van de accommodaties door een goede programmering.

Sociale samenhang

Het behouden en versterken van de sociale samenhang in en de kwaliteit van de stad is van belang zodat iedere burger op een volwaardige manier kan deelnemen aan de samenleving. Vanuit de Wmo vormt de omgeving als sociaal vangnet de basis. Dit betekent een sterke verbinding tussen geschikt, verzorgd en beschermd wonen en participatie. Activiteiten die vanuit Thuis in de buurt worden ontplooid, dienen dan ook altijd mede te worden beoordeeld op hun meerwaarde op het gebied van de versterking van de sociale samenhang.

4 Ambitie en doelstellingen

4.1 Ambitie/ kernboodschap

Burgers een beter en zo gewoon mogelijk leven laten leiden en laten deelnemen aan de samenleving, ondanks beperkingen door ouderdom of handicap. Zij moeten kunnen beschikken over adequatere huisvesting, zorg en welzijnsvoorzieningen, in een omgeving die beschikt over de nodige infrastructuur en die leefbaar en veilig is.

Vanuit de uitgangspunten zijn onderstaande doelstellingen geformuleerd om te komen tot bovenstaande ambitie.

Uit deze doelstellingen vloeien concrete acties en programma's die in hoofdstuk 5 verder uitgewerkt worden.

4.2 Doelstellingen:

- 1. In 2015 zijn alle wijken voorzien van de functie informatie en advies (is niet per definitie fysiek). Deze zijn laagdrempelige toegankelijk en leveren informatie, advies en ondersteuning zowel gericht op professionele hulp en steun als gericht op vrijwilligersorganisaties. Dit betekent dat er een plek / persoon is waar een goede vraagverheldering plaats kan vinden, praktische zaken direct geregeld kunnen worden en er korte lijnen zijn met de professionele zorg en welzijnsaanbieders.*
- 2. In 2020 is er in elke wijk een pakket aan welzijnsactiviteiten en diverse diensten binnen een sociaal evenwichtig programma aanwezig, dat gericht is op 'ontmoeten en verbinden'. Dit welzijnspakket beslaat een breed scala aan diensten zoals maaltijdgebruik, cursussen, voorlichting, dagbesteding en (ouderen)advies. Hiermee wordt ingespeeld in op de effecten van de AWBZ pakketmaatregelen. Uitgangspunten voor dit welzijnspakket komen voort uit de programma's De Kanteling, Eigen Kracht en Vernieuwend Welzijn die Welzijn in een ander daglicht zetten.*
- 3. In 2020 is er een grote diversiteit aan woonvormen verspreid in de wijken waardoor bewoners zoveel mogelijk een vrije keuze in woning en woonmilieu kunnen maken, rekening houdend met variatie in inkomen. (Even belangrijk is het huisvesten van kwetsbare mensen, die afhankelijk zijn van verschillende vormen van zorg- en dienstverlening. Het gaat hier om de realisatie van voldoende (bepaald door de eerdergenoemde opgave) eenheden geschikt, verzorgd wonen en beschermd wonen.*
- 4. In 2020 is in elke wijk de zorg gewaarborgd; Naast de concentratie van gezamenlijk zorg- en ondersteuningsvragen in een geïntegreerde eerstelijnsvoorziening of zorgsteunpunt is ingespeeld op de veranderingen in de gezondheidszorg die zich richten op op afstemming tussen preventie en de curatieve zorg. Er wordt een veranderingsslag gemaakt van ziekte en zorg (zz) naar gezondheid en gedrag (gg).*
- 5. In 2020 zijn alle woonservicegebieden in Hengelo toegankelijk. Toegankelijkheid betekent dat de buiten ruimten, (semi)openbare gebouwen, wooncomplexen en woningen zonder hindernissen bereikbaar, toegankelijk en bruikbaar zijn.*

Een middel om deze doelstellingen te bereiken is het voorzien van alle wijken van een uitvoeringsprogramma om te komen tot woonservicegebieden. Deze uitvoeringsprogramma's zullen deel uit gaan maken van de wijkprogramma's.

In deze uitvoeringsprogramma's zullen de activiteiten voortvloeiend uit bovenstaande doelstellingen beschreven worden en zullen er concrete plannen gemaakt worden.

De uitwerking van Thuis in de buurt gebeurt op twee niveaus, namelijk op stedelijk niveau en op gebiedsniveau.

4.3 Stedelijke uitwerking (stedelijk convenant)

De stedelijke uitwerking is neergelegd in dit programma "Thuis in de buurt" en is door partijen bekrachtigd door ondertekening van het convenant. Het programma is een visiedocument, waarin op het gebied van wonen, welzijn en zorg doelen en uitgangspunten zijn geformuleerd.

In het convenant zijn per sector algemene prestatieafspraken geformuleerd tot 2015. Met het programma en het daarbij horende convenant wil de Gemeente Hengelo samen met de

maatschappelijke partners in de periode 2010-2020 een flinke impuls geven aan de verdere uitwerking van Thuis in de buurt

Het programma biedt een kader voor de concrete uitwerking van Thuis in de buurt per wijk. De stedelijke regie ligt in handen van de gemeente. Bestuurlijke afstemming vindt 2 keer per jaar plaats in de Programmaraad Wonen, Zorg en Welzijn, waarin gemeente (portefeuillehouders Zorg en Wonen) en de directeur/bestuurders van een klein aantal partijen participeren. De gemeente organiseert het overleg tussen de partijen. Regie op plan- of gebiedsniveau ligt in handen van een der initiatiefnemers. Elk van de partijen kan daar invulling aan geven.

4.4 Gebiedsuitwerking (samenwerkingsovereenkomst)

Op gebiedsniveau zijn prestaties of clusters van prestaties te benoemen. Veel maatschappelijke partners zijn al jaren bezig met de opgave in Welzijn, wonen en zorg en nemen actief deel aan de activiteiten die er mee samenhangen. De gemeente wil in samenwerking met de maatschappelijke partners de lopende processen en activiteiten benoemen in concrete actieplannen, zodat ook de resultaten goed in beeld komen. Het succes van Thuis in de buurt is immers voor een belangrijk deel te danken aan de inspanningen van de maatschappelijke partners in Hengelo. Op wijkniveau geven partijen concreet aan welke prestaties zij in de woongebieden tot 2020 kunnen realiseren en geven ze ook aan met wie ze dat willen en kunnen realiseren. De maatschappelijke partijen kunnen in de actieplannen per woongebied bijvoorbeeld aangeven dat ze uitvoerder zijn van een concreet deelproject, als participant in een samenwerkingsverband deelnemen of als trekker van een samenwerkingsproject. Het betreft dan concrete resultaten, verantwoordelijkheden, verplichtingen en de benodigde inzet. Dit wordt vevat in een samenwerkingsovereenkomst.

De Wijkperspectieven en wijkprogramma's bieden hiervoor een ingang. Daarbij ligt het accent op het ophalen van de vragen uit buurten en wijken, het afstemmen en programmeren van activiteiten en projecten en het laten participeren van bewoners.

4.5 Rol gemeente

Om de gestelde doelen te bereiken en te komen tot een effectieve en efficiënte uitvoering van beleid is het van belang dat er voldoende realisatiekracht is. Op het terrein van wonen, welzijn en zorg kiezen we daarbij vanuit onze rol als regisseur, heel nadrukkelijk voor een bestuursstijl waarbij faciliteren, mobiliseren en stimuleren van krachten in de stad als uitgangspunt genomen wordt. Zonder burgers en partners in de stad zal het niet lukken om de gestelde doelen te bereiken. De gemeente wil een verdere versterking van de externe samenwerking met woningcorporaties, instellingen, verenigingen, welzijnsorganisaties, zorgaanbieders en de politie. Het gaat om partners die op het terrein van wonen, welzijn en zorg een belangrijke rol vervullen, die mogelijkheden hebben om te investeren of anderzijds kunnen bijdragen aan het zorg -en welzijnsbeleid. Wij gaan er van uit dat maatschappelijke instellingen hun eigen verantwoordelijkheid hebben om hun bijdrage te leveren aan de samenleving. Wij zullen partijen op die eigen verantwoordelijkheid aanspreken en hun daarbij aanzetten tot samenwerking, afstemming en ketenvorming.

Deze samenwerking is voor ons niet vrijblijvend. Wij willen verankeren dat afspraken worden nagekomen, dat partijen zich hieraan verbinden en dat resultaten worden bereikt. Met partijen waarmee wij een subsidierelatie hebben zullen wij deze afspraken en de te realiseren prestaties vastleggen in uitvoeringsovereenkomsten. Ten aanzien van partijen waarmee wij geen directe financiële relatie hebben is het sluiten van gerichte samenwerkingsovereenkomsten over te bereiken doelstellingen en te leveren prestaties voor ons een belangrijk instrument.

De gemeente wil hiervoor middelen beschikbaar stellen.

4.6 Rol maatschappelijke partners

De gemeente Hengelo kiest er voor om maatschappelijke organisaties bij de ontwikkeling van Thuis in de buurt te betrekken die daadwerkelijk willen investeren in de realisatie van woonservicegebieden. Dat betekent concreet dat ze initiatieven gaan nemen binnen de beleidskaders van Thuis in de Buurt.

Tot die organisaties worden bijvoorbeeld gerekend; de welzijnsorganisaties, de woningcorporaties, de zorgaanbieders en het zorgkantoor.

De bestuurders van deze organisaties hebben het convenant Thuis in de Buurt ondertekend en onderschrijven hiermee de gezamenlijke ambitie woonservicegebieden te ontwikkelen.

In veel wijken en buurten zijn reeds activiteiten gaande. De uitdaging voor de organisaties is slimme verbinden in de wijken te maken. Afhankelijk van de vraag in de wijk kunnen andere organisaties geïnteresseerd raken of uitgenodigd worden om knelpunten in de wijk aan te pakken. Uitgangspunt is om voldoende relevante partners bij elkaar te brengen die een bijdrage willen leveren aan de ontwikkeling van woonservicegebieden in de vitale wijken.

Marktwerking zal hierin een rol spelen.

4.7 Rol Burger

Meedoen is belangrijk om heel veel verschillende redenen. Het is belangrijk voor cliëntengroepen om hun belangen en kennis en ervaring naar voren te brengen. Het woonservicegebied moet immers voorzien in een groot deel van hun behoeften (cliëntenparticipatie). Daarnaast is het van belang dat de ontwikkeling van het woonservicegebied gepaard gaat met een stuk wijkontwikkeling. Cliënten zijn ook gewone burgers, bewoners van de wijk, die samen met anderen in een leefbare wijk willen wonen. Vergroten van betrokkenheid bij beleid, het goed informeren van burgers is belangrijk (burger-bewonersparticipatie). Tot slot is het belangrijk dat iedereen zijn steentje bijdraagt aan de maatschappij. De WMO geeft de gemeente de opdracht 'meedoen' voor iedereen mogelijk te maken, ook voor mensen met een beperking.

Als formele vorm van cliëntenparticipatie is het van belang de Wmo Cliëntenraad te betrekken bij de ontwikkeling van woonservicegebieden. De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) eist namelijk een betrokkenheid van (vertegenwoordigende organisaties van) burgers die direct betrokken zijn bij de Wmo. De Wmo beoogt burgers en hun organisaties ('civil society') een meer actieve rol te geven. De gemeente Hengelo geeft deze cliëntenparticipatie vorm met een Wmo cliëntenraad, waar iedere groep die in de gemeente actief is deelneemt. Verdere afspraken hierover zullen worden gemaakt.

<p>In de WMO Cliëntenraad zijn de organisaties Stichting Gehandicaptenraad Hengelo, het Seniorenplatform, Trimaran en Platform Mantelzorg Overijssel vertegenwoordigd. De WMO CR is adviseur van het gemeentebestuur als het gaat om de WMO-prestatievelden nummer 3 (informatie, advies en cliëntondersteuning) en nummer 6 (verlenen van individuele voorzieningen). De WMO CR kan gevraagd en ongevraagd advies uitbrengen over de wijze waarop de gemeente Hengelo inhoud geeft aan deze prestatievelden. De WMO CR behartigt in deze rol de belangen van de meeste mensen die ondersteuning uit de WMO nodig hebben.</p>

Aanvullend op deze formele vorm van cliëntenparticipatie zullen informele vormen van cliëntenparticipatie moeten worden georganiseerd. Denk hierbij aan themabijeenkomsten, cliëntenraadplegingen via bijv. cliëntenpanels. Er zijn speciaal voor de zorg geschikte kwalitatieve, interactieve en creatieve methoden ontwikkeld om oordelen, ervaringen, wensen en behoeften van cliënten in beeld te krijgen. Organisaties voor zorg- en welzijn hebben ervaring met deze methoden. Voordeel van deze informele vormen van cliëntenparticipatie is dat ook mensen in de wijk worden bereikt die niet zijn aangesloten bij een belangenorganisatie.

5. Uitvoering "Thuis in de Buurt"

Om de beschreven ambitie te kunnen verwezenlijken zijn de doelstellingen omgevormd tot programmalijnen die een eigen uitvoeringsprogramma gaan krijgen. De komende maanden zullen deze uitvoeringsprogramma's verder uitgewerkt worden en vorm krijgen. Rondom wonen, zorg, welzijn en Wmo zijn er diverse ontwikkelingen die van invloed zijn op de programmalijnen en daarmee de totstandkoming van woonservicegebieden. Het programma en de programmalijnen zijn derhalve dynamisch. Er is ruimte voor deze ontwikkelingen.

In dit hoofdstuk geven we vast een voorzetje voor deze programmalijnen.

In de concrete uitvoeringsprogramma's zullen ook de beschikbare middelen hiervoor opgenomen worden.

Structureel er is jaarlijks een bedrag beschikbaar van zo'n **€ 125.000,-**. Dit bedrag bestaat uit de samengevoegde budgetten "te ontplooiën activiteiten ouderen", te "ontplooiën activiteiten gehandicapten" en een deel van het WMO budget.

Door de provincie is recent een bedrag **€ 1.123.000,-** beschikbaar gesteld voor de ontwikkeling van woonservicegebieden. Deze bedragen zijn hard nodig om de ambitie te kunnen realiseren en de programma's tot uitvoering te kunnen brengen..

5.1 Plan van aanpak woonservicegebieden 2010 – 2015

5.1.1 Wijkontwikkeling

Iedere wijk heeft zijn eigen karakter en daarmee een eigen aanpak die gezamenlijk met partners in de wijk wordt bepaald in de trits van wijkperspectieven, wijkprogramma's en uitvoeringsprogramma's. Om een vitale wijk te behouden resp. te creëren zijn in de woonvisie een aantal uitgangspunten voor het wonen in de wijk benoemd die nauw aansluiten bij de doelstellingen uit Thuis in de Buurt. Er is een bepaalde mate van diversiteit in de samenstelling van bewoners en huishoudens naar leeftijd en inkomen om voldoende draagvlak nu en in de toekomst te behouden voor de (wijk)voorzieningen. Dit resulteert in een bepaalde diversiteit van woonmilieus qua prijs en woningtype. Hiervoor geldt geen standaardrecept op wijkniveau.

- Bewoners kunnen (indien gewenst) zoveel mogelijk een wooncarrière maken in de eigen wijk binnen een vertrouwde omgeving.
- Bewoners kunnen zolang mogelijk zelfstandig blijven wonen door de realisatie van woonservicegebieden in iedere wijk.
- De zeggenschap van consumenten bij verbouw en nieuwbouw wordt bevorderd door zelf bouwen ook in bestaande wijken te stimuleren
- Het instrument van de woonruimteverdeling wordt gericht ingezet om de leefbaarheid in buurten te vergroten

Voor iedere wijk stelt de gemeente samen met de partners in wijken wijkanalyses en wijkperspectieven op waarin de toekomstopgaven worden beschreven. In iedere wijk is de opgave verschillend qua aard en omvang.

Na analyse onderscheiden in Hengelo we momenteel drie soorten wijken:

1. Vitale wijken (Slangenbeek, Groot Driene, Hasseler Es, Woolde en het Buitengebied)
2. Vinger aan de pols wijken (Noord, Hengelose Es, Binnenstad en Wilderinkshoek)
3. Vernieuwingswijken (Berflo Es incl. Hart van Zuid).

5.1.2 Ontwikkeling woonservicegebieden

De basis voor het wonen in een woonservicegebied is de aanwezigheid van voldoende eenheden geschikt, verzorgd en beschermd wonen.

Bureau Companen heeft in opdracht van de gemeente een gedegen analyse naar vraag en aanbod voor alle doelgroepen in Hengelo uitgevoerd. Wonen met Zorg is hierin een specifiek opgenomen. Het onderzoek is in juni jl. afgerond en geeft inzicht in de opgave wonen met Zorg tot 2020.

Een verdere uitwerking hiervan vind u in de programmalijn wonen met Zorg.

Naast de aanwezigheid van voldoende woningen is het aanbod van welzijn en zorg uiteraard van belang.

De gemeente Hengelo heeft in 2008 een digitale voorzieningenkaart ontwikkeld die visueel op stadsniveau en op wijk/buurniveau weergeeft waar zich welke voorzieningen op het gebied van wonen, zorg, welzijn en onderwijs in Hengelo bevinden. Zo hebben we een prachtig overzicht van de stad en is goed te zien waar zich de zogenaamd 'witte vlekken' bevinden.

Bij het vullen van deze kaart zijn gegevens gebruikt uit de lokale en regionale sociale kaart.

Op moment van schrijven wordt er een actualisering van deze gegevens uitgevoerd. De digitale voorzieningenkaart is tot op heden alleen een gemeentelijk intern beleidsinstrument geweest. Na actualisatie kan binnenkort via Geo Portal iedereen beschikken over de gegevens. Bovendien zijn er plannen en ideeën om de kaart verder uit te breiden met sport en detailhandel.

5.1.3 Prioritering en inzet provinciale subsidie

Kijkend naar de digitale voorzieningenkaart en het rapport van bureau Companen constateren we dat er in Hengelo in diverse wijken al sprake is van een woonservicegebied.

Zo zijn er in het buitengebied (m.n. Beckum), Het Woolde en in de Wilderinkshoek al de nodige voorzieningen om te spreken van een woonservicegebied. Andere wijken in Hengelo kennen een lager voorzieningenniveau maar is ook de behoefte minder op basis van bijvoorbeeld de demografie.

De grootste opgave voor de ontwikkeling van woonservicegebieden zit in de wijken Groot Driene, de binnenstad en Berflo Es. In deze wijken is er naast de vraag om voldoende eenheden geschikt, verzorgd en beschermd wonen ook een vraag om verdere ontwikkeling van gezondheidszorg in de realisatie van een gezondheidscentrum of een zorgsteunpunt.

Groot Driene is weliswaar een vitale wijk maar zal zonder acties een 'vinger aan de pols wijk' worden. In groot Driene neemt de vergrijzing toe en is er behoefte aan een toevoeging van geschikt, verzorgd en beschermd wonen voor ouderen in de wijk. Veel ouderen wonen in niet geschikte eengezinswoningen. Welbions gaat een onderzoek starten naar de woonwensen van de ouderen om de doorstroming naar geschikte woningen te bevorderen. In de wijk wonen veel suryoye ouderen waar in toenemende mate behoefte bestaat aan specifieke woonzorgvoorzieningen met een Syrisch Orthodoxe achtergrond. Deze ouderen doen veelal een groot beroep op mantelzorgers.

De gemeente is in gesprek met een zorgaanbieder over de mogelijkheden om te komen tot realisatie van deze woonvoorziening. Ook de zorgaanbieders in deze wijk willen clustering van zorg door ontwikkeling van een gezondheidscentrum.

De Binnenstad is gedefinieerd als 'vinger aan de pols wijk'. Hier wonen veel ouderen en is het aanbod van zorg beperkt en verspreid. De in de binnenstad aanwezige zorgaanbieders (huisartsen, apotheek, fysiotherapeuten, etc) zijn op zoek naar een locatie en willen clustering van zorg in een gezondheidscentrum om zo aan de vraag en de ontwikkelingen in de gezondheidszorg te kunnen blijven voldoen. Hier ligt een unieke kans om dit te combineren. Berflo Es is een vernieuwingswijk waar een flinke herstructurering plaatsvindt. In het programma voor Berflo Es is realisatie van diverse vormen wonen met zorg zijn opgenomen.

Met dit programma wil men van de Berflo Es een vitale wijk maken.

We willen in de periode 2010-2015 actief inzetten op deze 3 wijken.

Met de realisatie van bovenstaande projecten zal in 2015 50% van de Hengelose burgers in een woonservicegebied wonen of gebruik kunnen maken van de diensten in dit woonservicegebied.

Er is voor gekozen de provinciale middelen voor de realisatie van beschermd en verzorgd wonen in te zetten. Hiermee leggen we de basis van een woonservicegebied.

In Groot Driene zijn aantal initiatieven opgestart. De gemeente is met diverse partijen hierover in gesprek. Er zal op termijn gekeken worden naar (andere) subsidiemogelijkheden.

Financieel blijken er in de Binnenstad en Berflo Es knelpunten te liggen om tot realisatie te komen. De provinciale subsidie zal hierop ingezet worden.

Een uitwerking hiervan vindt u in de programmalijn Wonen met Zorg.

5.2 Programmalijn 1 Informatie en advies

Doelstelling

In 2015 zijn alle wijken voorzien van de functie informatie en advies (hoeft niet alleen fysiek). Deze zijn laagdrempelige toegankelijk en leveren informatie, advies en ondersteuning zowel gericht op professionele hulp en steun als gericht op vrijwilligersorganisaties. Dit betekent dat er een plek / persoon is waar een goede vraagverheldering plaats kan vinden, praktische zaken direct geregeld kunnen worden en er korte lijnen zijn met de professionele zorg en welzijnsaanbieders.

De gemeente wil een gemeentebrede visie ontwikkelen met betrekking tot het inrichten en organiseren van de verschillende informatie en adviesfuncties op het terrein van welzijn en zorg (zoals wijkservicepunten, zorgloket, CJG, Budget Alert, bibliotheek, e.a.). Vraagstukken

zijn bijvoorbeeld samenwerking of samenvoegen, centraal of decentraal, behandelprocessen, registratie. Wat moet en kan centraal(stedelijk) geregeld worden en wat moet en kan op wijk en/of buurtniveau ingevuld worden.

Welke partners zijn betrokken, wat is of kan het aanbod zijn en wat is een werkwijze. Wat zijn de componenten of scenario's voor de discussie daarover.

De informatie en adviesfunctie krijgt door o.a. het project de Kanteling een steeds belangrijkere rol binnen de WMO. Hoe bereik je burgers en hoe willen we informatie uitwisselen. Een groot aantal vragen en ontwikkeling die een gedegen visie op de informatie en adviesfunctie noodzakelijk maakt.

5.3 Programmalijn 2: Welzijn

Doelstelling

In 2020 is er in elke wijk een pakket aan welzijnsactiviteiten en diverse diensten binnen een sociaal evenwichtig programma aanwezig, dat gericht is op 'ontmoeten en verbinden'. Dit welzijnspakket beslaat een breed scala aan diensten zoals maaltijdgebruik, cursussen, voorlichting, dagbesteding en (ouderen)advies. Hiermee wordt ingespeeld in op de effecten van de AWBZ pakketmaatregelen. Uitgangspunten voor dit welzijnspakket komen voort uit de programma's De Kanteling, Eigen Kracht en Vernieuwend Welzijn die Welzijn in een ander daglicht zetten.

In 2008 en 2009 zijn er maatregelen genomen in de AWBZ regelgeving, die effect hebben op de vraag naar de individuele WMO-voorzieningen en op de vraag naar welzijnsvoorzieningen. Het gaat om de volgende maatregelen:

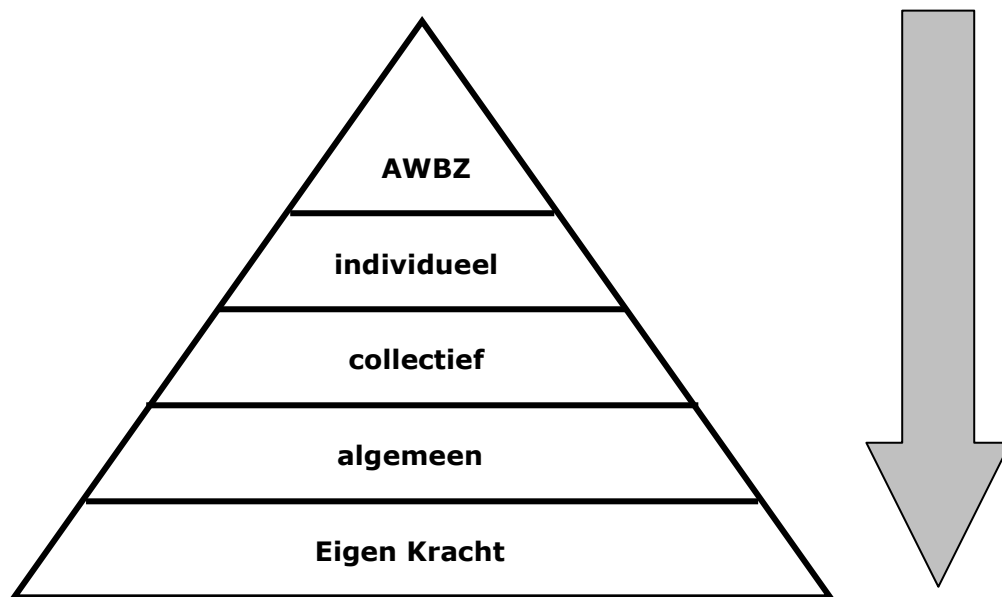
- Het schrappen van de grondslag psychosociale beperking
- De pakket maatregel

Ondanks dat er in dit geval geen sprake is geweest van overheveling van voorzieningen en/of functies is het wel nodig gebleken om beleid te formuleren met betrekking tot hoe de effecten van deze veranderingen kunnen worden opgevangen. De volgende uitgangspunten zijn door de gemeenteraad vastgesteld.

- Burger voorziet eerst zelf in begeleiding vraag en kan daarbij een beroep doen op collectieve voorzieningen.
- Wanneer bestaande voorzieningen niet toereikend zijn, zal in individuele gevallen en op individueel niveau naar oplossingen worden gezocht.
- De gemeente investeert in vraagverheldering en cliëntondersteuning teneinde de burger te helpen bij het vinden van oplossingen in eigen kring.
- Gemeente investeert in overleg met lokale aanbieders van zorg en welzijn om het aanbod passender te maken voor de nieuwe, uitgebreidere doelgroep.
- De middelen ter compensatie van het vervallen van de grondslag psychosociaal zijn en worden ingezet voor kortdurende ondersteuning, versterking cliëntondersteuning en procesmanagement en versterken basis/collectieve voorzieningen.

Tijdens de WMO conferentie "Thuis in de Buurt" in 2010 bleek dat zowel burgers als organisaties het moeilijk vinden om in te spelen op de veranderingen. Er wordt van organisaties en burgers verwacht dat ze anders gaan denken en doen. Niet aanbodgericht maar vraagericht. Het "claimdenken" moet omgebogen worden naar oplossingsgericht denken. Uitgangspunt is: Wat kan je zelf? En dit kan je zelf!

De Kanteling gaat ook over het anders vormgeven van het compensatiebeginsel in de Wmo. Welke ondersteuning heeft de burger echt nodig om te kunnen participeren? De wet schrijft niet voor hoe gemeenten compensatie vorm moeten geven. Wel is duidelijk dat een omslag in denken en doen nodig is. Er is niet langer sprake van een 'zorgplicht' voor de gemeente en 'claims' van burgers

Bovenstaande driehoek illustreert de keten van eigen kracht naar zorg. Burgers en organisaties moeten zich meer richten op de eigen kracht van mensen en hun omgeving om zo de "claim" op zorg te doen afnemen.

De verwachting is dat de bezuinigingen op de AWBZ toe zullen nemen. Hierin ligt een grote uitdaging voor organisaties en burgers. Hoe krijgen we het aantal "zorgvragen" omlaag. Hoe kunnen we meer zorg en welzijn leveren voor minder geld.

In 2012 zal dit vraagstuk verder uitgewerkt worden samen met de diverse partners in de stad.

Welzijn Nieuwe Stijl

De rol en positie van welzijnswerk is aan verandering onderhevig. Soms kunnen verwachtingen niet waargemaakt worden, soms is de behoefte van bewoners anders dan de productsturing door de gemeenten. En soms is de kwaliteit of zichtbaarheid van het werk onvoldoende.

Zowel gemeenten als welzijnsorganisaties zijn doordrongen van de noodzaak tot verbetering en vernieuwing. De positie van de welzijnssector moet worden versterkt. Het welzijnswerk moet een prominentere en meer deskundige rol krijgen. De welzijnsinstellingen moeten meer dan voorheen gezien worden als de deskundigen op dit gebied en daar ook zichtbaar in handelen. De samenwerking tussen de welzijnsinstellingen en gemeenten zal meer gebaseerd moeten worden op wederzijdse erkenning van ieders eigen taak.

Ook gezien de verdere bezuinigingen in de AWBZ wordt het welzijnswerk steeds belangrijker. Er zullen steeds meer mensen gebruiken maken van welzijnsvoorzieningen in plaats van zorgvoorzieningen.

5.4 Programmalijn 3 Wonen met Zorg

Doelstelling

In 2020 is er een grote diversiteit aan woonvormen, waardoor bewoners zoveel mogelijk een vrije keuze in woning en woonmilieu kunnen maken, rekening houdend met variatie in inkomen. (Even belangrijk is het huisvesten van kwetsbare mensen, die afhankelijk zijn van verschillende vormen van zorg- en dienstverlening. Het gaat hier om de realisatie van voldoende (bepaald door de eerdergenoemde opgave) eenheden geschikt, verzorgd en beschermd wonen)

Een belangrijk instrument voor het realiseren van deze doelstelling is het gemeentelijk woningbouwprogramma. Sinds maart 2009 heeft de gemeente besloten om voor de realisatie van het woningbouwprogramma geprioriteerde woningbouwlocaties te benoemen. Hiervoor is een gemeentelijk woningbouwregisseur benoemd die projecten aanjaagt en de voortgang

bewaakt. Dit heeft op kwantitatief gebied geleid tot een betere afstemming tussen het planaanbod en de toekomstige vraag.

Er is behoefte aan een analyse van de kwantitatieve en kwalitatieve woningbehoefte en de behoefte aan woonvormen met zorg in Hengelo in de periode 2010-2015 en een doorkijk naar 2020 en een vertaling hiervan in een gemeentelijk woningbouwprogramma.

Er zijn de laatste jaren een aantal rapporten uitgebracht door de gemeente (Fortuna) en het zorgkantoor Menzis (Horizon). De rapporten geven achter alleen een beeld van de opgave voor wonen met Zorg voor ouderen. Er is geen duidelijk beeld van de behoefte aan wonen met Zorg voor andere kwetsbaren groepen als de Geestelijke Gezondheidszorg(GGZ), Gehandicaptenzorg(GZ) en de Maatschappelijke opvang (MO).

Bureau Companen heeft in opdracht van de gemeente een gedegen analyse naar vraag en aanbod voor alle doelgroepen in Hengelo. Het onderzoek is in juni 2010 afgerond. De analyse dient ook als input voor de nieuw op te stellen woonvisie van Hengelo. Wonen met Zorg en het concept Thuis in de buurt krijgen ook hierin een prominente rol.

De uitdaging voor de komende jaren is om in samenwerking met marktpartijen woningtypes respectievelijk woonmilieus te realiseren waar de komende jaren behoefte aan is en die passen bij de gewenste ruimtelijke en sociale structuur van de stad. Voor de uitoefening van de gemeentelijke regierol in de woningbouw wordt door de gemeente daarom de analyse van Companen van de woningbehoefte vertaald in een woningbouwprogramma. Op basis van dit stedelijke woningbouwprogramma worden afspraken maken met marktpartijen over de invulling van het woningbouwprogramma op projectniveau.

Wonen met Zorg neemt een prominente plaats in binnen het woningbouwprogramma. Er zijn afspraken met zorgaanbieders om tot realisatie van de (grote) opgave te komen.

5.5 Programmalijn 4 Zorg

Doelstelling

6. *In 2020 is in elke wijk de zorg gewaarborgd; Naast de concentratie van gezamenlijk zorg- en ondersteuningsvragen in een geïntegreerde eerstelijnsvoorziening of zorgsteunpunt is ingespeeld op de veranderingen in de gezondheidszorg die zich richten op op afstemming tussen preventie en de curatieve zorg. Er wordt een veranderingsslag gemaakt van ziekte en zorg (zz) naar gezondheid en gedrag (gg).*

De uitgaven in de zorg nemen sterk toe. Als gevolg van de vergrijzing en de toename van het aantal chronisch zieken komen de zorguitgaven in de toekomst ten laste van een krimpende beroepsbevolking. Door de toename van de welvaart kan een deel van de kosten worden opgevangen, maar niet voldoende. Naar verwachting verdwijnt bepaalde zorg uit het pakket, worden eigen bijdragen verhoogd en stijgen zorgpremies. De ontwikkelingen in de zorg vragen om een goed voorzieningenniveau op maat (wijk, buurt) en een programma van activiteiten en diensten voor ouderen, chronisch zieken en mensen met een beperking. Hengelo gaat meer inzetten op (collectieve) preventie en op afstemming tussen preventie en de curatieve zorg. Dat geldt voor alle leeftijdsgroepen. De gezondheidszorg staat een grote veranderingsslag te wachten: van ziekte en zorg (zz) naar gezondheid en gedrag (gg). De belangrijkste verandering is een culturele: het verleggen van de focus naar gezondheid en gedrag. En deze verandering geldt voor de zorgaanbieder, maar zeker ook voor de zorgvrager. Veel verandert daardoor: de beloning, de vergoeding, de rechten en de plichten. Aanbieder en vrager zullen het samen moeten doen, als coproducten van gezondheid. De vraag naar zorg groeit veel harder dan het arbeidsaanbod in die sector in Nederland. Een belangrijke drijvende kracht achter de groeiende en complexere zorgvraag is de demografische opbouw van de bevolking. Tot 2025 neemt het aantal 65-plussers met 1,2 miljoen toe en het aantal 80-plussers met 270.000. In Hengelo blijft het aantal jongeren anno 2030 op 24%. Het percentage 20-64-jarigen daalt van 60 naar 55% in 2030. Het percentage ouderen > 65 stijgt van 15 naar 21%. Het arbeidsaanbod in Nederland als geheel neemt beperkt toe. Het is niet zeker welk deel daarvan ten goede komt aan de gezondheidszorg. Het is zelfs mogelijk dat het arbeidsaanbod in de gezondheidszorg daalt, waardoor de zorgkloof toeneemt. Het beroep op mantelzorgers neemt toe, terwijl er een tendens lijkt te zijn naar minder mantelzorgers, onder meer vanwege de individualisering en het langer werken.

De gemeente Hengelo is voorstander van goed gespreide eerste lijnsgezondheidscentra. Zij is van mening dat de combinatie van voorzieningen in de wijk meerwaarde heeft voor patiënten. Vooral als deze hulpverleners het dak delen en korte lijnen hebben komt dat de kwaliteit van de zorg voor de patiënt ten goede. Hengelo zet zich momenteel actief in op de realisatie van een gezondheidscentrum in het zuidelijk stadsdeel en in Groot Driene. Hier lopen 2 initiatieven die in 2012 verder uitgewerkt worden.

De huidige visie op eerste lijnszorg in Hengelo dateert uit 2005. In samenwerking met partners wordt gewerkt aan herijking van deze visie. Dit zal in 2012 vorm krijgen.

5.6 Programmalijn 5 Integrale toegankelijkheid

Doelstelling

In 2020 zijn alle woonservicegebieden in Hengelo Toegankelijk. Toegankelijkheid betekent dat de buiten ruimten, (semi)openbare gebouwen, wooncomplexen en woningen zonder hindernissen bereikbaar, toegankelijk en bruikbaar zijn.

Iedereen kan zich ongehinderd voortbewegen en zijn weg vinden in Hengelo, dus alsof het de normaalste zaak van de wereld is en zonder dat er opvallende 'aanpassingen' zijn aangebracht. Door integraal te ontwerpen en te bouwen wordt op termijn voorkomen dat er (dure) woningaanpassingen gerealiseerd moeten worden of dat er openbare ruimte opnieuw ingericht moeten worden. Door het werken met een toegankelijkheidscommissie wordt er tussen verschillende sectoren aan kennisdeling gedaan. Het werken met een toegankelijkheidscommissie formaliseert werkwijzen. Deze commissie brengt expertise uit woningbouw, woningaanpassing en zorg samen en zorgt voor een goede inbedding van toetsing in het proces van ontwerp tot realisatie, zonder dat vertraging van het bouwproces optreedt.

Berflo Es fungeert hierin als pilot voor heel Hengelo.

Resultaten

Beoogd eindresultaat is dat het toetsen op integrale toegankelijkheid een vanzelfsprekende stap in het werkproces binnen gemeente en corporatie wordt. Zodat toekomstbestendig en toegankelijk bouwen het imago van duur en lastig verliest, maar in Hengelo de normaalste zaak van de wereld wordt. Daarbij zal kennis worden gedeeld en een goed werkende en enthousiaste toegankelijkheidscommissie een feit zijn.

Een plan van aanpak vindt u in de uitwerking van deze programmalijn.

Programmalijn Wonen met Zorg in Hengelo

Aanleiding

Hengelo wil de komende jaren een effectief woonbeleid voeren en de plancapaciteit daarop afstemmen. Ter onderbouwing daarvan is een actueel zicht gemaakt op de verwachte woningmarktontwikkelingen, zeker nu de economische crisis belangrijke delen van de woningmarkt in haar greep lijkt te hebben. Bureau Companen heeft op basis van bestaande gegevens een woningmarktanalyse voor de perioden 2010-2015 en 2015-2020 uitgevoerd. Hiermee wordt een basis gelegd voor de voorgenomen bijstelling van de woonvisie.

In het onderzoek is tevens aandacht besteed aan de diverse vormen van wonen met zorg. De gemeente is voornemens die beter dan voorheen in de (woningbouw)programmering op te nemen.

Hengelo ontwikkelt beleid op het gebied van wonen, zorg en welzijn. Het programma Thuis in de Buurt beschrijft de ontwikkeling van woonservicegebieden. Wonen met Zorg maakt daar onderdeel van uit en krijgt vorm in een programmalijn. De provincie Overijssel heeft € 1.123.000,- beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de Thuis in de Buurt. Deze subsidie wordt de komende jaren weggezet in fysieke bouwplannen voor de realisatie van woonservicegebieden. Een harde eis voor het ontvangen van deze subsidie is het aanleveren van een visie (met de definitie van een woonservicegebied) en een uitvoeringsplan. De visie is er (zie convenant Thuis in de Buurt 2008). Intern wordt gewerkt aan het programma Thuis in de Buurt.

Aan de zorgaanbieders is gevraagd te komen met een uitvoeringsplan voor de programmalijn Wonen met Zorg. Hoe gaan zij voldoen aan de opgave? Op welke projecten wordt de 1,1 miljoen ingezet? Wat zijn de ideeën van de zorgorganisaties hierbij?

Opgave

Ouderen

Vergrijzing heeft tot gevolg dat er meer ouderen komen die één of andere vorm van wonen met zorg nodig hebben. In eerste instantie is er uiteraard de thuiszorg, maar steeds meer is er intensievere aandacht nodig. Hiertoe onderscheiden we naast de behoefte aan gewone nul-tredenwoningen het "verzorgd wonen" en het "beschermd wonen". Dit vraagt om een capaciteitsuitbreiding in de komende periode. Niet alleen neemt de behoefte toe, aan de andere kant komt er door de wijziging van de visie op wonen met zorg ook minder grootschalig aanbod. Waar mogelijk heeft de opvang van de behoefte in kleinschalige units de voorkeur.

GGZ, Gehandicaptenzorg, Maatschappelijke Opvang

Ook voor de adequate huisvesting van mensen met een verstandelijke, psychische, psycho-sociale of ernstige lichamelijke beperking is een zekere uitbreiding van huisvestingsmogelijkheden nodig. Dat gaat om zeer verschillende ruimtelijke woon-zorgarrangementen.

Alle woon-zorgvormen bij elkaar

Als alle bestaande plannen voor de diverse woon-zorgvormen worden gerealiseerd, is er nog een tekort aan plannen voor ca. 800 woningen/plaatsen teneinde de geraamde behoefte tot het jaar 2020 te dekken. De belangrijkste tekorten betreffen plannen voor beschermd wonen.

Aanpasbaarheid bestaande woningen

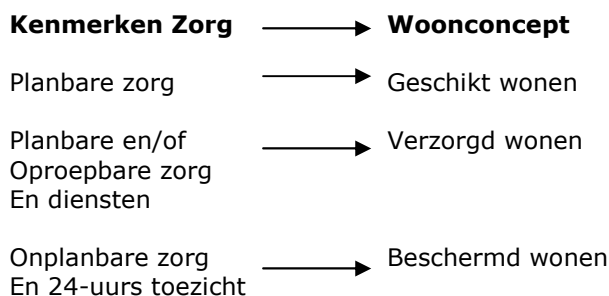
Lang niet voor alle ouderen hoeft nieuwe huisvesting te worden gerealiseerd. Heel velen willen ook niet uit hun vertrouwde woning en buurt verhuizen. Vaak zijn beperkte aanpassingen aan de woning voldoende om het weer enkele jaren vol te kunnen houden.

Welbions gaat de mogelijkheden tot dat zogenoemde "opplussen" stelselmatig na. In de particuliere woningvoorraad hangt dat uiteraard af van de eigenaar-bewoner. Een voorzichtige raming leert dat een flink deel van die particuliere voorraad aanpassingspotenties heeft. Het is van belang om dit in het gemeentelijk beleid in te calculeren.

Definities Wonen met Zorg

Er is de afgelopen maanden veel gesproken over de verschillende definities die gehanteerd worden rondom wonen met zorg. Ze kennen we de begrippen intramuraal en extramuraal en daarnaast de begrippen beschermd en verzorgd wonen. De begrippen en opgeleverde cijfers naast elkaar leggend komen we tot de conclusie dat de cijfers en door de zorgorganisaties gehanteerde begrippen niet overeenkomen met de cijfers en begrippen in het Companen opgenomen rapport.

In een overleg tussen Welbions, Trivium en Twinta is geprobeerd hierin afstemming te zoeken. Dit heeft de volgende definities opgeleverd waarbij de zorgvraag bepalend is voor het concept van huisvesting.

Geschikt wonen:

Ouderen wonen zelfstandig in een woning die geschikt is voor het leveren van zorg. Dit betreft veelal en zogenaamde nulredenwoningen. (over deze definitie dient op korte termijn nog nadere overeenstemming te komen)

Verzorgd wonen:

Ouderen wonen zelfstandig in een voor zorg geschikte woning met de mogelijkheden tot een integraal aanbod van zorg en diensten, dan wel vanuit een infrastructuur in het complex zelf dan wel vanuit een nabij gelegen zorgsteunpunt (binnen een straal van 200 meter). Het gaat hierbij ook om een deel van de huidige intramurale verzorgingshuispopulatie die bij beschikbaarheid van een infrastructuur zelfstandig zou kunnen wonen.

Beschermd wonen:

Ouderen wonen niet zelfstandig (intramuraal), in een specifieke daartoe uitgeruste woonvorm met 24 uren zorg en toezicht. Het betreft hier ouderen met een somatische zorgvraag (SZ) en vooral ouderen met psychogeriatrische problematiek (PG). Het gaat hierbij grotendeels om de huidige intramurale capaciteit, zowel verpleeg- als verzorgingshuiscapaciteit (respectievelijk zwaar en licht in terminologie van het voormalige College bouw zorgvoorzieningen)

Behoefte beschermd en verzorgd wonen:

Verzorgd wonen:

Stedelijke behoefte aan verzorgd wonen 2010-2025 en huidige capaciteit

Jaar	Behoefte- prognose	Capaciteit in 2010
2010	818	1172
2015	862	-
2020	917	-
2025	988	-

Bronnen: TNO en gemeente Hengelo

De behoefte aan verzorgd wonen is als volgt over de wijken van Hengelo verdeeld:

Gemeente Hengelo. Behoeftte aan verzorgd wonen per wijk in 2020

Wijk	Behoeftte per 2020
Binnenstad	45
Hengelose Es	108
Noord	90
Hasseler Es	102
Groot Driene	158
Berflo Es	110
Wilderinkshoek	81
Woolde	143
Slangenbeek	65
Buitengebied	15
Hengelo totaal	917

Bron: ABF, bewerking Companen

Na het bepalen van de begrippen beschermd en verzorgd wonen zijn de huidige capaciteit en plannen tot 2014 in gebracht aan de hand van deze begrippen. Dit is visueel gemaakt in de bijgevoegde kaartjes.

Bij het opvragen van de aantallen woningen bij Twinta en Welbions conform de nieuwe gehanteerde begrippen komen we tot een hele andere capaciteit en kunnen we zelfs spreken van een overschot.

Berekening van de aangedragen cijfers leidt tot een capaciteit in 2014 van **1172** woningen.

We gaan nog nader deze getallen bekijken. Wellicht zit er een overlap met geschikt wonen.

Beschermd wonen

Gemeente Hengelo. Behoeftte aan beschermd wonen 2010-2025 (stedelijk)

Jaar	Ouderen met veel beperkingen	Dementie	Totaal	Capaciteit 2010
2010	448	355	803	693
2015	483	389	872	
2020	516	416	932	
2025	556	450	1.006	

Bron: TNO en gemeente Hengelo

De **huidige** capaciteit beschermd wonen bedraagt **693 plaatsen** (zie bijlage).

Wanneer alle bestaande plannen worden gerealiseerd is er **toevoeging van 160 plaatsen** en een totale **capaciteit van 853 plaatsen**.

Er is dus nog ruimte voor **toevoeging van 50 plaatsen** in het komende decennium.

Conclusie:

Naast de huidige capaciteit en harde plannen ligt er een opgave(een tekort) tot 2020 in de realisatie van een nader te bepalen aantal **woningen verzorgd wonen** en **50 plaatsen/woningen beschermd wonen**.

Op korte termijn wil de gemeente in de prioritering van plannen vooral kijken naar de slaagkans. Hierbij is de vraag gesteld aan zorgpartijen onder welke voorwaarden de bestaande plannen wel/niet gerealiseerd kunnen worden (financieel, planning en programma, samenwerking met partijen, planologisch, etc.). Tevens is gekeken naar witte vlekken in de stad op basis van de behoefte op langere termijn die nu onvoldoende is voorzien in (realistische) plannen.

Kijkend naar de stad kunnen we concluderen dat de "witte vlekken" beschermd wonen zich bevinden in de binnenstad en Groot Driene. Hierbij gaan we er vanuit dat de bestaande plannen gerealiseerd gaan worden.

Wat betreft het verzorgd wonen kunnen we vaststellen dat door het anders invullen van de definities van beschermd, verzorgd en geschikt wonen we een ander beeld zien dan voorheen.

Er is aan de aanbodzijde van het verzorgd wonen ongetwijfeld een overlap met geschikt wonen.

We hebben het wonen en zorg losgekoppeld. Niet alleen woon-zorgcomplexen vallen onder de categorie verzorgd wonen maar ook levensloopgeschikte woningen binnen een straal van 200 meter van ene zorgsteunpunt vallen nu binnen de definitie.

De opgave verzorgd wonen zal zich naast het realiseren van levensloopgeschikte woningen moeten richten op het realiseren van zorgsteunpunten.

Het realiseren van beschermd wonen kan hierin bijdragen.

Inzet subsidie provincie

De gemeente kiest er voor de subsidie van de provincie in te zetten op de realisatie van beschermd en verzorgd wonen als basis voor het woonservicegebied.

Samen met de zorgaanbieders en Welbions is gekeken naar de haalbaarheid van de huidige 'harde' plannen in Hengelo. Hierbij is gebleken dat met name de projecten in Berflo Es onder financiële druk staan.

Met name de realisatie van het woonservicegebied in Veldwijk Noord wonen komt in gevaar door financiële tekorten.

Ook voor de toegankelijkheid van de openbare gebouwen (winkelcentrum, etc.) en de woonomgeving van het beschermd en verzorgd wonen zijn extra middelen nodig.

De gemeente wil in de binnenstad inzetten op de realisatie van beschermd en verzorgd wonen en de realisatie van een gezondheidscentrum.

Er lopen op dit moment gesprekken met de diverse partners om de plannen verder uit te werken.

Berflo Es / Veldwijk Noord

Plan	Reservering gemeente (provinciale middelen)	Oplevering
Realisatie 50 eenheden beschermd en verzorgd wonen voor ouderen	€ 250.000,-	2014
Realisatie toegankelijkheid Veldwijk Noord*	€ 250.000,-	2014

* betreft toegankelijkheid in Veldwijk Noord; openbare ruimte, winkelcentrum en MFA worden toegankelijk voor alle burgers, met of zonder beperking.

Binnenstad Hengelo

Plan	Reservering gemeente (provinciale middelen)	Oplevering
Realisatie 50 eenheden beschermd en verzorgd wonen voor ouderen	€ 450.000,-	2014
Realisatie gezondheidscentrum*	€ 173.000,-	2014

* vooralsnog wordt het bedrag gereserveerd voor de gehele realisatie van het gezondheidscentrum. Bij verdere uitwerking van de plannen zal het bedrag nader gespecificeerd worden.

Programmalijn toegankelijkheid

Iedereen kan zich ongehinderd voortbewegen en zijn weg vinden in Hengelo, dus alsof het de normaalste zaak van de wereld is en zonder dat er opvallende 'aanpassingen' zijn aangebracht. Door integraal te ontwerpen en te bouwen wordt op termijn voorkomen dat er (dure) woningaanpassingen gerealiseerd moeten worden of dat er openbare ruimte opnieuw ingericht moeten worden.

Er is een plan van aanpak gemaakt om tot realisatie hiervan te komen.

Belangrijk is ook het vaststellen van definities van toegankelijkheid om programma's van eisen te kunnen maken. Wanneer praten we bijvoorbeeld over een nul-tredenwoning of wanneer is een woning rolstoelgeschikt? Hierover zijn de meningen verdeeld en dient afstemming te komen. Hier zal de komende maanden op ingezet worden.

Plan van aanpak

1. Aanleiding

De volgende knelpunten zijn aanleiding voor het project:

1. Grote opgave als gevolg van demografische ontwikkelingen

Grote opgave wonen met zorg, als gevolg van toenemende vergrijzing. Vooral de opgave voor verzorgd wonen (op basis van scheiden wonen/zorg) en geschikt wonen zijn onderwerp van dit project;

2. Nu noodzaak aanpak woningvoorraad

De grote opgave kan voor een klein deel in het bestaande woningbezit worden gerealiseerd. Moet dus grotendeels in de bestaande woningvoorraad plaats vinden (in het huursegment, maar ook in het particulier bezit);

3. Groeiende druk op Wmo budget + meer eigen verantwoordelijkheid burgers

Toenemende druk op WMO budget als gevolg van toenemend aantal aanvragen voor woningaanpassing bij particulieren (als gevolg van toename van beperkingen door stijgende leeftijd). Daarbij wordt als gevolg van de Kanteling ingezet op de eigen verantwoordelijkheid van burgers voor het oplossen van problemen.

2. Vraagstelling

De volgende vragen zijn leidend in het project:

1. Ontwerp plan implementatie integraal toegankelijkheidsbeleid

'Hoe komen gemeente en haar partners tot een zo volledig mogelijke implementatie van integrale toegankelijkheid in planontwikkeling, realisatie en beheer?'

2. Feitelijk implementatie – verandering - op gang brengen

'Ondersteun het veranderingsproces, zodat de gemeente Hengelo en haar partners hun werkwijze daadwerkelijk veranderen, om tot een structurele (en niet eenmalige) verandering in aanpak en benaderings-wijze van integraal toegankelijk bouwen in Hengelo te komen.

Het betreft werkzaamheden die zijn gericht op het implementeren van integraal toegankelijkheidsbeleid, zoals dat is vastgesteld in de notitie 'Verleiden, verplichten, voorthelpen', het Convenant Thuis in de Buurt, de woonvisie en in het PvE van het woonserviceprogramma in de Berflo Es.

3. Doelstellingen

Het project heeft als doel er voor te zorgen dat in Hengelo de komende jaren (hoelang) steeds meer mensen levensloop bestendig (hoeveel %) kunnen wonen. Deze doelstelling valt uiteen in een vijftal subdoelstellingen:

1. Beter inspelen op wensen en behoeften van ouderen en mensen met een handicap

Doel is meer woningen integraal toegankelijk te bouwen, om zo de levensloopbestendigheid van de Hengelose wijken te vergroten. En daardoor beter in te kunnen spelen op de woonwensen van een steeds groter wordende groep ouderen en de specifieke wensen van mensen met een handicap die in toenemende mate gewoon (met zorg en begeleiding) in de wijken wonen.

2. Vergroten van de bewustwording rond integrale toegankelijkheid

Doel is betrokkenen bij bouwprocessen en projecten (binnen en buiten de gemeente) bewust te maken van de noodzaak om integraal toegankelijk te bouwen. Het hanteren van gezamenlijk begrippenkader is daarbij onder andere van belang.

3. Beter stroomlijnen van werkprocessen tbv integrale toegankelijkheid

Doel is er voor te zorgen dat op verschillende momenten in het bouw/ontwikkelproces een deskundig advies over integrale toegankelijkheid wordt afgegeven, dat zo goed mogelijk wordt opgevolgd, zonder bureaucratie of vertraging in de hand te werken.

4. Beter gebruik maken van de kennis en deskundigheid bij de belangenorganisaties

Doel is er voor te zorgen dat de vertegenwoordigers van de Hengelose belangenorganisaties in staat zijn hun kennis in te zetten voor het integraal toegankelijk bouwen in Hengelo. Zij zullen zitting nemen in een op te richten kleine en grote toegankelijkheidscommissie.

5. Efficiënter omgaan met Wmo budget

Doel is de eisen van integrale toegankelijkheid zo goed mogelijk bij ontwerp en bouw te realiseren, om het aanbrengen van dure (individuele) aanpassingen achteraf te voorkomen. Dit werkt kostenverhogend en voert de druk op het Wmo budget onnodig op.

4. Aanpak

Er wordt een projectmatige aanpak voorgesteld, waarbij de rol van projectleider wordt vervuld door Maria Walters. Onderdeel van deze aanpak zijn:

1. Geaccordeerd actieplan

De projectleider werkt samen met het projectteam de vraagstelling en doelstelling verder uit in een concreet actieplan (inclusief tijdspad), dat aan een stuurgroep ter goedkeuring wordt voorgelegd. Voorstel is deze stuurgroep te laten bestaan uit bestuurders van de gemeente Hengelo en Welbions.

2. Projectteam

Om de opdracht tot een goed einde te brengen, stelt de projectleider een projectteam samen. Deze bestaat naast de projectleider, uit maximaal vier medewerkers van de gemeente Hengelo en Welbions. Het projectteam als geheel is verantwoordelijk voor de uitvoering van het actieplan. De projectleider zit het projectteam voor.

3. Werkgroep(en) evt.

Onderdelen van de opdracht kunnen worden voorbereid en uitgewerkt door één of meer (ad hoc) in te stellen werkgroepen. Het projectteam stelt samen met de projectleider de opdracht en de samenstelling van de werkgroepen vast. Een projectteamlid kan optreden als voorzitter van een werkgroep.

4. Bewaking voortgang

Om te zorgen dat de beoogde resultaten worden gehaald, bewaakt de projectleider de voortgang van het project aan de hand van actieplan. De projectleider bespreekt de voortgang vierwekelijks met het projectteam, zodat knelpunten snel kunnen worden gesignaleerd en gezamenlijk opgelost. Projectleider levert hiervoor vierwekelijks een gedetailleerde urenregistratie aan. Eens per kwartaal rapporteert het projectteam aan aan de stuurgroep.

5. Communicatie, informatievoorziening & samenwerking

Verder zorgt de projectleider voor onderlinge communicatie en informatie-uitwisseling binnen het project, organiseert commitment en bevordert de samenwerking. Tot slot organiseert de projectleider het projectoverleg met projectteam en stuurgroep en onderhoudt een projectdossier.

6. Extern advies door stichting ITM

Indien nodig doet de projectleider een beroep op externe expertise en advies van mw. S. ter Schegget van de stichting ITM te Hengelo.

5. Resultaat en reikwijdte

Beoogd eindresultaat van dit project is dat het toetsen op integrale toegankelijkheid een vanzelfsprekende stap in het werkproces binnen gemeente en corporatie wordt. Zodat toekomstbestendig en toegankelijk bouwen het imago van duur en lastig verliest, maar in Hengelo de normaalste zaak van de wereld wordt. Daarbij zal kennis worden gedeeld en een goed werkende en enthousiaste toegankelijkheidscommissie een feit zijn. Het project levert de volgende producten op:

- Bewustwording bij betrokkenen binnen gemeente, Welbions en projectontwikkelaars van kansen en mogelijkheden voor integraal toegankelijk bouwen;

- Beschrijving van een pakket aan concrete beleidsmaatregelen gericht op realisatie van integrale toegankelijkheid (deels bestaand, deels nieuw);
- Vertaling van deze maatregelen in nieuwe werkprocessen binnen gemeente Hengelo en Welbions. Met name waar het het toetsen van plannen/tekeningen van woningen, buitenruimte en utiliteitsgebouwen betreft;
- Borging van de nieuwe werkprocessen in de reguliere werkwijze;
- Organisatie van de kleine en een grote toegankelijkheidscommissie, zodanig dat de relevante Hengelose belangenorganisaties zijn vertegenwoordigd en werken volgens met hen vast te stellen werkwijze;
- Experiment met deze nieuwe maatregelen en werkwijzen ten behoeve van het realiseren van het woonservicegebied in de Berflo Es, dat daarmee een toekomstbestendige wijk wordt;
- Inzicht in de kostenbesparing als gevolg van integraal toegankelijk bouwen aan de hand van een realistische casus (businesscase).

Buiten de scope van dit project valt het daadwerkelijk toetsen van tekeningen en projecten. Hierin neemt Hans Engelbertink het initiatief, aangevuld met de leden van de op te richten kleine toegankelijkheidscommissie.

6. Randvoorwaarden

Het implementeren van integraal toegankelijkheidsbeleid vindt plaats in een complex krachtenveld van verschillende organisaties en afdelingen met verschillende deelbelangen. De mate waarin de projectleider en het projectteam slagen het beoogde resultaat te behalen, hangt onder andere af van:

- de mate waarin deelnemers het belang onderkennen van het toegankelijk bouwen en hiervan gezamenlijk de financiële consequenties willen dragen;
- de mate waarin projectleider in staat is het IT beleid aan het beleid rond wonen, ruimtelijke ordening, vergunningen en zorg- en welzijn te verbinden;
- de mate van afstemming van interne processen binnen gemeente en Welbions en tussen beide organisaties in het algemeen;
- de mate waarin binnen de organisaties voldoende personele capaciteit voor het IT-project beschikbaar is (met name in het projectteam);
- de mate waarin er bestuurlijke aandacht/sponsorship voor het onderwerp 'integrale toegankelijkheid' bestaat.

7. Doorlooptijd en financiën

Het project beslaat de periode 1 maart 2011 tot 1 maart 2012. Door de gemeente zijn middelen beschikbaar gesteld voor uitvoering van bovenstaand plan.

In de programmaliijn Wonen met Zorg is een bedrag van € 250.000,- gereserveerd voor de toegankelijkheid in Veldwijk Noord.

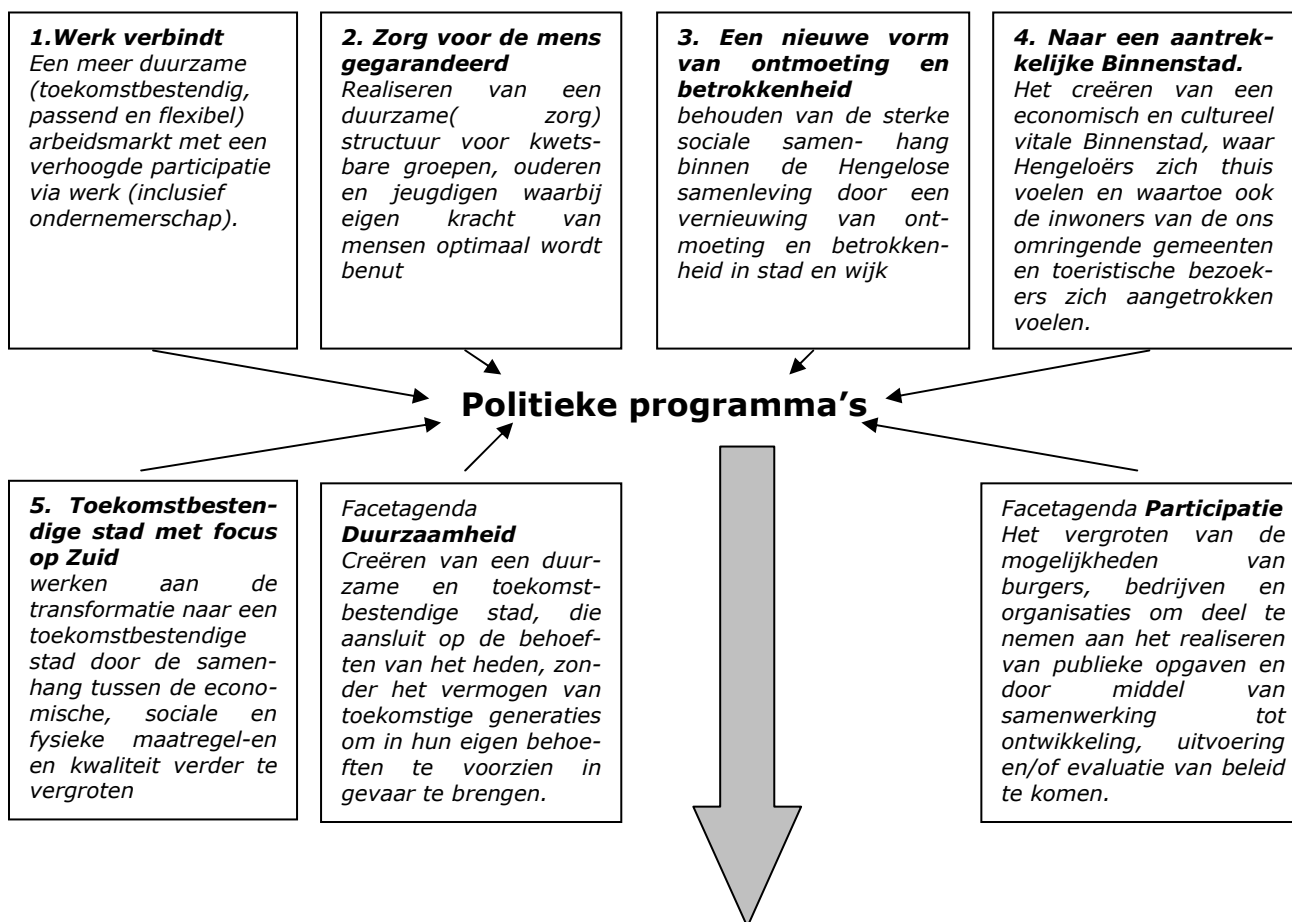
Structuurvisie Hengelo 2030**Kernopgave 3: De sociale opgave**

Speerpunt is de sociale samenhang en kwaliteit te behouden en versterken, zodat iedere bewoner op een volwaardige manier kan deelnemen aan de samenleving. Mensen van nu willen een levensloopbestendige wooncarrière in hun eigen woonomgeving kunnen maken. Met binnen handbereik alle voorzieningen waaraan in de loop der jaren behoefte kan ontstaan. Alle doelgroepen kunnen daardoor zelfstandig blijven wonen. Woningen dienen tevens flexibel te zijn en zo aan te passen dat ze voor diverse levensstadia in de behoefte kunnen voorzien. Ook de inrichting van de openbare ruimte moet aan deze eisen voldoen. Bij fysieke ingrepen in een wijk is van belang dat de sociale en economische perspectieven leidend zijn. De doelstellingen voor bevolkingssamenstelling, gezondheid, zorg en welzijn, sociale activering en wijkconomie zullen voorop moeten staan.

Sociale visie Hengelo

Ambitie: We hebben de ambitie een duurzaam leefbare stad te creëren, met buurten en wijken waar bewoners zich thuis voelen en binding ervaren. In de wijken is een basispakket aan voorzieningen aanwezig, afgestemd op de behoeften van de bewoners. Het maatschappelijk vastgoed is voor de Hengeloërs de ingang naar de voorzieningen

kernopgave zorg en gezondheid Wij zetten in op een kwantitatief en kwalitatief sterk zorgaanbod voor kwetsbare groepen, zowel voor jeugdigen (CJG, brede school), chronisch zieken, mensen met een beperking als voor ouderen.

Thuis in de buurt

Burgers een beter en zo gewoon mogelijk leven laten leiden en laten deelnemen aan de samenleving, ondanks beperkingen door ouderdom of handicap. Zij moeten kunnen beschikken over adequatere huisvesting, zorg en welzijnsvoorzieningen, in een omgeving die beschikt over de nodige infrastructuur en die leefbaar en veilig is.

Beter (t)huis inde buurt

In december 2007 hebben minister Vogelaar (Wonen, Wijken en integratie) en staatssecretaris Bussemaker (VWS) het actieplan Beter (t)huis in de buurt gepresenteerd. In dit actieplan worden de doelstellingen voor wonen met welzijn en zorg uit het Coalitieakkoord uitgewerkt.

De regering wil dat ouderen zo lang mogelijk in hun wijk moeten kunnen blijven wonen. Om wijken generatiebestendig te maken is er echter een grotere variatie in het woonaanbod nodig en moeten er servicepunten komen voor welzijn en zorg. Dit streven geldt niet alleen voor de lichtere groepen, maar ook voor zware (of zwaardere) zorgvragers.

Doelstelling ministerie

Bevorderen dat ouderen en mensen met beperkingen zelfstandig in hun wijk kunnen (blijven) wonen, ondersteuning en zorg op maat thuis kunnen ontvangen en daardoor (langer) mee kunnen doen in de maatschappij. Ouderen en mensen met een beperking kunnen zoveel als mogelijk kiezen hoe zij willen wonen en hoe zij zo nodig zorg en ondersteuning ontvangen.

WMO

De Wmo vraagt van gemeenten om samen met de maatschappelijke partners voldoende ondersteuning te organiseren, waardoor burgers actief aan de samenleving deel kunnen (blijven) nemen. Uitgangspunt is het zo lang mogelijk zelfstandig in de eigen omgeving kunnen blijven wonen.

Dit programma is onlosmakelijke verbonden met de negen prestatievelden van de Wmo. In bijlage 2 vindt u een beschrijving van de 9 prestatievelden uit de Wmo in relatie tot de beleidvelden Welzijn, Wonen en Zorg.

Actueel zijn 2 landelijke ontwikkelingen die duidelijke van invloed zijn op de WMO. Dit raakt met name het spanningsveld tussen individuele voorzieningen en collectieve voorzieningen. Deze worden hieronder beschreven:

AWBZ pakketmaatregelen

Er zijn twee maatregelen genomen in de AWBZ regelgeving, die naar verwachting, effect zullen hebben op de vraag naar de individuele WMO-voorzieningen en op de vraag naar welzijnsvoorzieningen. Het gaat om de volgende maatregelen:

- **Het schrappen van de grondslag psychosociale beperking** (*maatregel 2008 en maatregel 2009*)
Psychosociale problematiek geeft geen recht meer op AWBZ gefinancierde zorg. Het gaat bijvoorbeeld om personen en gezinnen waar veel fout gaat maar er geen medisch aantoonbare beperking of ziekte is vastgesteld.
- **De pakket maatregel**
De indicatie voor begeleiding en dagbesteding is aangescherpt. Alleen matige of zware beperkingen geven nog recht op AWBZ-vergoeding voor begeleiding.

ondersteunende begeleiding:

Mensen, die niet goed voor zich zelf kunnen zorgen en/of niet meedoen aan de samenleving, kunnen op basis van een CIZ-indicatie een financiële bijdrage krijgen om begeleiding in te kopen bij bijvoorbeeld de thuiszorg. In juni bent u dmv. een notitie met bijlagen hierover al uitgebreider geïnformeerd.

Er is geen sprake geweest van overheveling van cliënten, rechten of voorzieningen naar andere domeinen zoals de WMO. Mensen die de gevolgen van de maatregelen niet zelf (al dan niet met behulp van hun sociale netwerk) kunnen opvangen zullen echter wel een beroep doen op andere domeinen zoals onderwijs, Wmo en jeugdzorg. De verwachting is dat een deel van cliënten daadwerkelijk een oplossing heeft gevonden binnen het eigen netwerk, een klein deel van de cliënten heeft zich expliciet gemeld en om andere vormen van professionele hulp gevraagd, en een deel van de cliënten heeft niets ondernomen en zal mogelijk pass later op een andere manier in beeld komen.

Project de Kanteling

Het VNG-project De Kanteling gaat over het anders vormgeven van het compensatiebeginsel in de Wmo. Welke ondersteuning heeft de burger echt nodig om te kunnen participeren?

De Wmo is een brede participatiewet: iedereen moet kunnen meedoen. De wet komt voort uit het besef dat de ondersteuning van mensen met een beperking vanuit een andere optiek benaderd moet worden. Met de Wmo wordt de stap gemaakt van het verstrekken van voorzieningen naar het compenseren van beperkingen. De gemeente treft voorzieningen ter compensatie van beperkingen die burgers ondervinden bij het voeren van een huishouden, het zich verplaatsen in en om de woning, het zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel en om medemensen te ontmoeten en sociale verbanden aan te gaan. Niet vastgelegd is hoe gemeenten compensatie vorm moeten geven. Wel is duidelijk dat een omslag in denken en doen nodig is. Er is niet langer sprake van een 'zorgplicht' voor de gemeente en 'claims' van burgers. Dit brengt een grote verandering met zich mee, een kanteling in denken en doen. Er zal meer recht gedaan worden aan de specifieke situatie van een burger, een vraaggerichte aanpak. Gemeenten zullen meer tijd moeten nemen in het eerste gesprek met de klant. Het gesprek wordt meer vraagverhelderend, minder beoordelend. Tegelijkertijd zal er een groter beroep gedaan worden op de eigen mogelijkheden en de kracht van de omgeving.

De gemeente Hengelo heeft hier met de ontwikkeling van het zorgloket al op ingespeeld. Er wordt op een outreachende en vraagverhelderende manier gewerkt. Dit zal nog verder doorontwikkeld worden. De functie informatie en advies wordt verder ontwikkeld. In hoofdstuk 4 gaan we hier verder op in.

Welzijn nieuwe stijl

Een actuele ontwikkeling is 'Welzijn Nieuwe Stijl'. Met de komst van de Wmo heeft welzijn een sterkere rol gekregen en moet er meer worden ingezet op de verbindende kracht van Welzijn. Mensen moeten zich op een waardevolle manier met elkaar kunnen verbinden. Dit is de basisfunctie van het welzijnswerk. Het zelfstandig keuzes kunnen blijven maken en wederkerigheid zijn daarbij de kernbegrippen. Welzijn verbindt het individu met de gemeenschap.

Maar welzijn heeft ook de opdracht om mensen te activeren, die zonder een directe benadering niet goed worden bereikt. Welzijn werkt buurtgericht. Zit in de haarvaten van het dorp of de stad. De welzijnswerker zorgt er voor dat ook de moeilijk toegankelijke jongere weer naar school gaat, of dat de eenzame alleenstaande oudere weer actief wordt in de buurt. Welzijn is daarbij een onderdeel van het participatiewiel (zie bijlage 3) De welzijnswerker zet in op het aanboren van eigen kracht van mensen.

Vanuit de Wmo maak je met elkaar de samenleving. Dat betekent ook dat je er met elkaar voor zorgt dat mensen niet onnodig in AWBZ voorzieningen worden weggezet. Een goed Wmo beleid zorgt er bijvoorbeeld voor dat mensen met een beperking gewoon mee kunnen doen. De AWBZ daarentegen is niet gewoon, nee de AWBZ is "bijzonder". Dat moet ze in haar kern ook blijven.

Goed welzijnsbeleid zorgt ervoor dat mensen minder snel een beroep doen op de AWBZ. Voorbeeld; moet die eenzame man nu eens in de week individueel bezocht worden door een professional uit de AWBZ, of moet je er voor zorgen dat hij aanschuift bij de gezamenlijke maaltijd in de buurt, waar hij met de buurtgenoten in contact komt.

Bakens voor welzijn nieuwe stijl:

- Welzijn nieuwe stijl is vraaggericht: Je kijkt daarbij altijd naar de vraag achter de vraag;
 - Welzijn Nieuwe Stijl gaat uit van de eigen kracht van de burger en zijn omgeving;
 - In Welzijn nieuwe stijl ga je als dat nodig is direct op de problemen af, in welzijn nieuwe stijl passen geen kantoorklerken of bureaucraten.
- Welzijn Nieuwe Stijl is niet vrijblijvend. Je benoemt de problemen, je definieert de oplossing en je bent resultaat gericht.
- In Welzijn Nieuwe Stijl is er vooral ruimte voor de kennis en kunde van de professional. Hij of zij is streetwise. Dus verstaat de taal van de straat.

Berflo Es

Over enkele jaren is de Berflo Es een vitale wijk met een woonservicegebied, als het aan de woningcorporatie, zorg- en welzijnsorganisaties en de gemeente Hengelo ligt. Voor levensloopbestendigheid zullen zij gezamenlijk bouwen aan voldoende aangepaste woningen, een breed en afgestemd zorg- en dienstenaanbod en een toegankelijke woonomgeving. Een deel van dit bouwen is zichtbaar in stenen. Een ander deel is onzichtbaar en gaat om betere samenwerking bij het leveren van de zorg en diensten aan wijkbewoners. Stenen en betere zorg komen samen in het woonservicegebied.

Inmiddels heeft Berflo Es de status van proeftuin van de Stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting (SEV)³ gekregen. Zij helpen mee het concept van het woonservicegebied verder te realiseren en zullen daarna, twee jaar later, de resultaten door een onafhankelijke derde laten evalueren.

Berflo Es dient als pilot voor de ontwikkeling van woonservicegebieden in heel Hengelo. De concrete projecten in Berflo Es vindt u in bijlage 4.

Geluksbudget

De gemeente Hengelo heeft onlangs het geluksbudget geïntroduceerd.

Deze is gericht op sociaal geïsoleerde mensen, mensen die achter de geraniums zitten. En dan vooral de thuisrevaliderende CVA-patiënten en andere mensen met NAH (niet-aangeboren hersenletsel). Het is een nieuwe methode die deze mensen weet op te sporen en hun het eerste, zo belangrijke steuntje in de rug geeft. Het Hengelose Geluksbudget valt onder de WMO.

Het Geluksbudget bestaat uit professionele begeleiding en een kleine, eenmalige subsidie die zonder al te veel gedoe ingezet kan worden voor zelf gekozen activiteiten. De bedoeling is om deze mensen zo ver te krijgen dat ze weer iets gaan doen, iets waarnaar ze kunnen uitkijken. Dat kan een vrijetijdsactiviteit zijn, (vrijwilligers)werk of een sociaal contact.

Door het Geluksbudget kan de gemeente in contact komen met inwoners die ze anders nauwelijks bereikt. Maar bovenal zorgt het geluksbudget ervoor dat precies die mensen die het nodig hebben steun krijgen, weer vertrouwen in zichzelf krijgen en prettiger in het leven staan. Daardoor gaan zij minder gebruikmaken van (dure) gezondheidszorg.

Het idee voor het Geluksbudget is ontstaan uit een onderzoek dat de gemeente Almelo heeft laten doen naar de mogelijkheden voor het terugdringen van zorggebruik.

Aanmelding van deelnemers vindt plaats via intermediaire organisaties. In Hengelo wordt ingezet op veertig deelnemers per jaar. Het project loopt voor een periode van drie jaar.

Sociale ondernemingen

Sociale ondernemingen zijn bedrijven die producten en diensten leveren voor bij voorkeur de niet-koopkrachtige markt. Naast het maken van winst, noodzakelijk voor de continuïteit, is een belangrijk gegeven dat sociale ondernemingen ook als doelstelling hebben het bieden van werkgelegenheid aan mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt.

Sociale economie is het verbinden van economische activiteiten aan maatschappelijke doelen.

Sociale economie kent drie pijlers:

1. SROI (Social Return On Investment): Bij opdrachtverlening wordt een maatschappelijke tegenprestatie verwacht zoals het bieden van stage- of leerwerkplekken concrete banen voor werklozen, wajongers etc. Een andere mogelijkheid is een bijdrage ten behoeve van armoedebestrijding en sportactiviteiten. Het gaat om ongeveer 5% van de omzetwaarde;
2. MVO (Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen): Het gaat om de ondersteuning van het PACT MVO Hengelo. Het PACT MVO bestaat uit 110 bedrijven die zich bewust zijn van en inzet plegen voor de maatschappij, waarvan ze ook onderdeel uitmaken;
3. Sociale ondernemingen: Het aanbieden van diensten en producten met als doel mensen langer thuis te kunnen laten wonen, met als tweede doel mensen met een beperking aan het werk helpen. Het gaat om diensten en producten waar de markt om vraagt en waar geen winstoogmerk aan vast zit.

Voorbeelden sociale ondernemingen (zie ook bijlage 6)

- Buurtbeheer Berflo Es
- Administratief bedrijf
- Wasserij De Schoone Zaak
- Stadwerkplaats SWB

³ De Stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting (SEV) ontwikkelt innovatieve oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken op het gebied van wonen.

Bijlage 3 prestatievelden WMO in relatie tot Thuis in de Buurt

Prestatieveld 1: Sociale samenhang en leefbaarheid

Het bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid in dorpen, wijken en buurten.

De gemeente bevordert sociale samenhang en leefbaarheid, met als doel het groeien van verantwoordelijkheid bij burgers voor elkaar en de publieke ruimte. Het wijkgericht werken is hierbij een belangrijk instrument. centraal. Doel van het Integraal (én Interactief) Wijkgericht Werken (IWW) is het bevorderen van de sociale en fysieke kwaliteit in de wijken. IWW geeft daarmee het belang aan van de koppeling tussen sociale en fysieke beleidsterreinen. Daar waar fysieke stedelijke projecten (en waar mogelijk ook omgekeerd) in het vooruitzicht liggen, moet tijdig gekeken worden naar de sociale visie en sociale infrastructuur van een plangebied. Burgers betrekken bij ontwikkelingen in hun directe leefomgeving is het credo van Integraal Wijkgericht Werken. De gemeente wil de sociale samenhang bevorderen en de leefbaarheid en veiligheid in de wijken vergroten. Bewoners worden meer betrokken en kunnen inbreng leveren over thema's die in hun wijk plaatsvinden. Ook wil de gemeente bewoners stimuleren om hun initiatieven te ontplooiën. Samen werken aan de omgeving, daar draait het om! . De wijkanalyses zullen een belangrijke rol spelen in het signaleren van de sociale staat in buurten en wijken en het analyseren van problemen en oplossingen. . In de interactie van professionals met bewoners(organisaties) is het wijkopbouwwerk een belangrijke samenwerkingspartij. Een van de basisvoorzieningen in de wijken zijn de wijkwelzijnsvoorzieningen. Zij ontwikkelen zich waar nodig steeds meer in de richting van multifunctionele wijkwelzijnsaccommodaties. Inzet van vrijwilligers is onontbeerlijk in relatie tot integraal wijkgericht werken en wijkwelzijn. Bewonersorganisaties en wijkwelzijnsaccommodaties kunnen niet bestaan zonder de inzet van de vele vrijwilligers. Ook in dat verband vraagt de WMO van de gemeente een gedegen beleidsvisie voor de komende jaren.

Prestatieveld 2: Preventie jongeren

Op preventie gerichte ondersteuning bieden aan jongeren met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden.

De doelstelling van het Hengelose jeugdbeleid is als volgt geformuleerd: "Het stimuleren en steunen van optimale ontwikkelingskansen voor iedereen van 0 tot 23 jaar in de thuissituatie, in de opvan-, onderwijs en arbeidssituatie en in de vrije tijd." De komst van de Wmo biedt voor dit prestatieveld extra kansen om de keten van voorzieningen en netwerken die problemen met het opgroeien kunnen signaleren sluitend te maken zodat ieder kind en iedere jongere de kansen krijgt om zich te ontwikkelen tot een volwaardig lid van de samenleving.

Aandachtspunt is het verder uitwerken en bevorderen van een integrale aanpak en aansluiting op de jeugdzorg. Onderzocht zal worden of en hoe de informatiefunctie voor jeugd(Centrum Jeugd en gezin) kan worden gekoppeld aan het zorgloket.

Prestatieveld 3: Informatie, advies, cliëntondersteuning

Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning

Doel van dit prestatieveld:

Verstrekken van informatie en advies, zorg dragen voor ondersteuning en begeleiding. Helpen met wegwijs worden en zoeken naar de juiste oplossingen.

In het najaar 2006 is gestart met het Hengelose "zorgloket" als onderdeel van het Publieksplein. Vanaf dat moment is het voormalige Wvg-loket vervangen door een zorgloket. Hiermee is er een centraal punt (fysiek, telefonisch en schriftelijk) gerealiseerd waar men terecht kan met vragen en ondersteuning over wonen, welzijn en zorg en natuurlijk de WMO-voorzieningen kan aanvragen.

Het bieden van informatie, advies en cliëntondersteuning is het begin van de keten van zorg en hulpverlening. Deze keten moet bij wonen en welzijn kunnen beginnen. Een zorgloket maakt het mogelijk de vraag integraal te beoordelen en oplossingen te zoeken.

Er wordt nog nagedacht over hoe verder invulling te geven aan de informatie en advies behoefte op wijk en buurtniveau.

Prestatieveld 4: Vrijwilligers en mantelzorgers

Ondersteunen van vrijwilligers en mantelzorgers

Op het vierde prestatieveld staat de ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorg centraal. Voor de gemeente gaat het op dit prestatieveld deels om een bestaande opdracht (ondersteuning van het vrijwilligerswerk in de stad) en deels om een nieuwe opdracht (mantelzorgondersteuning). Ten aanzien van het vrijwilligerswerk heeft de gemeente Hengelo in 2009 een nieuwe programma Vrijwilligersbeleid vastgesteld. Als gemeente staan wij voor de uitdaging om in samenwerking met deze organisaties daar waar nodig en gewenst ondersteuning te geven. Met deze programma integraal vrijwilligersbeleid wordt aangegeven hoe deze ondersteuning in Hengelo de komende

jaren wordt vormgegeven. De partijen die hierbij een belangrijke uitvoerende rol spelen zijn het Servicepunt Vrijwilligers Hengelo(Scala), Stichting Welzijn Ouderen Hengelo en Fitis.

Ten aanzien van de mantelzorgondersteuning heeft de gemeente in 2008 de programma Mantelzorgers doen mee! Vastgesteld De gemeente Hengelo hecht grote waarde aan mantelzorg. Mantelzorg heeft een maatschappelijke en economische waarde. Mantelzorgers bevorderen door hun inzet voor naasten de sociale samenhang in de stad. Het is van belang dat we beleid voeren om dit te behouden en met name zorgen voor de kwetsbare groepen onder mantelzorgers. Zorgelijk wordt het wanneer de mantelzorger door overbelasting dreigt uit te vallen. De gemeente Hengelo vindt het belangrijk om meer mantelzorgers te bereiken en dan met name de overbelaste mantelzorgers. We willen bijvoorbeeld in gesprek blijven met mantelzorgers en de vraagstukken die zich voor deze groep aandienen in beeld krijgen. Uitgaande van een toenemend inzicht zal het gemeentelijk beleid zich de komende jaren nog gaan ontwikkelen.

Vrijwilligers en mantelzorgers spelen een grote rol in de ontwikkeling van woonservicegebieden. Hen inzet is cruciaal om de zorg voor mensen met een beperking te kunnen oplossen.

Prestatieveld 5: Voorzieningen voor mensen met een beperking

Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijk verkeer en

het bevorderen van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem of psychosociaal probleem.

Doel van dit prestatieveld is zorgen voor een zelfstandige deelname aan de samenleving door beleid te voeren op de oorzaken van uitval, signaleren van risico's en het beleid daarop richten. Begeleiding bieden aan burgers met problemen. In het kader van dit prestatieveld moet beleid worden ontwikkeld dat bijdraagt aan (een zelfstandige) deelname aan de samenleving. Met het oog op specifieke situaties van groepen kunnen specifieke acties nodig zijn om hun deelname aan het maatschappelijk verkeer en hun zelfstandig functioneren te bevorderen.

Het gaat om mensen die in het beleid als kwetsbare groepen genoemd worden. Wanneer we uitgaan van de preventieve werking van beleid en maatregelen richt dit prestatieveld zich toch ook op de hele samenleving. Er ligt een relatie tussen prestatieveld 5 en 6 als het gaat om de samenwerking tussen collectieve en individuele voorzieningen.

Zelfstandig wonen en leven en het voorkomen van sociaal isolement zijn de sleutelbegrippen. Dit vraagt om maatregelen, niet alleen op terrein van wonen, welzijn en zorg maar ook op het terrein van inrichting en beheer van de openbare ruimte, mobiliteit, ruimtelijke ordening en economie. Hengelo beoogt een stad te zijn met voor iedereen plezierige verblijfs- en ontmoetingsmogelijkheden en met een schoon, veilig en leefbaar woon- en leefklimaat in de wijken (doelstelling fysieke pijler Grotestedenbeleid).

Prestatieveld 6: Individuele voorzieningen

Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem ten behoeve van het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer.

Het zorgloket is de toegang voor de WMO voorzieningen en moet tevens waarborgen dat er een integrale afweging kan worden gemaakt. Belangrijk wordt de keten van voorzieningen te volgen en eerst te kijken of er algemene voorzieningen (prestatieveld 1) en vervolgens collectieve voorzieningen (prestatieveld 5) zijn die kunnen bijdragen aan de oplossing van het probleem voordat de oplossing wordt gezocht in een individuele voorziening. Maatwerk en de aansluiting bij de persoonlijke mogelijkheden en leefomgeving geven de doorslag.

Landelijk is de VNG een project "De Kanteling" gestart. Dit project is bedoeld om het compensatiebeginsel in de praktijk handen en voeten te geven. Er is niet langer sprake van een 'zorgplicht' voor de gemeente en 'claims' van burgers. Dit brengt een grote verandering met zich mee, een kanteling in denken en doen.

Hengelo is geen pilot gemeente in het kader van de Kanteling. Veel zaken die daartoe gerekend worden, zijn echter in Hengelo reeds ingevoerd. Zo wordt er bij elke nieuwe klant een huisbezoek afgelegd zodat er gemakkelijker kan worden ingespeeld op de specifieke situatie en breder gekeken kan worden dan de vraag waar men zich mee gemeld heeft. De medewerkers in het zorgloket zijn uitgebreid op de hoogte van de sociale kaart en zoeken steeds naar oplossingen voor de klant in de collectieve sfeer. Samen met de cliënt wordt gekeken naar adequate oplossingen waarbij uitgegaan wordt van dat wat de cliënt zelf nog kan. De Gemeente Hengelo maakt haar eigen kanteling door niet meer direct uit te gaan van individuele voorzieningen maar ook te kijken naar voorliggende voorzieningen. Dit benadrukt de gedachte van het ontwikkelen van woonservicegebieden waarvan deze voorliggende voorzieningen onderdeel uitmaken.

Prestatieveld 7, 8 en 9: Maatschappelijke opvang, vrouwenopvang, oggz en verslavingszorg

Sinds 2001 zijn de taken die behoren bij deze prestatievelden grotendeels in samenwerking met de centrumgemeenten Enschede en Almelo en de gemeenten Borne en Oldenzaal vormgegeven. Maatschappelijke Opvang, Verslavingszorg, (faciliteiten voor) bestrijding Huiselijk Geweld en vrouwenopvang kennen al geruime tijd diverse (rijks)financieringsstromen. OGGZ en collectief preventief aanbod GGZ zijn meer aan de WMO verbonden.

7: Het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang en beleid ter bestrijding van geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer is gepleegd"

Bieden van dag -en nachtopvang bij dak- en thuisloosheid, opvang tijdens crisissituaties, opvang voor slachtoffers van huiselijk geweld, begeleiding bij zelfstandig wonen en het melden van en advies bij geweld achter de voordeur.

8: Het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het beiden van psychosociale hulp bij rampen.

Dit prestatieveld omvat het signaleren en bestrijden van risicofactoren op het gebied van de openbare geestelijke gezondheidszorg; het bereiken en begeleiden van kwetsbare en risicogroepen; het functioneren als meldpunt voor signalen van crisis of dreiging van crisis bij kwetsbare personen en risicogroepen en het tot stand brengen van afspraken tussen betrokken organisaties over de uitvoering van de openbare geestelijke gezondheidszorg. Het bieden van psychosociale hulp bij rampen valt niet onder de WMO.

9: Het bevorderen van verslavingsbeleid

Het voeren van beleid op de ambulante verslavingszorg en preventie van verslaving. Dus gericht op verslavingsproblemen en preventie van verslavingsproblemen inclusief de activiteiten in het kader van overlastbestrijding ten gevolge van verslaving.

Bijlage 4 Projectenoverzicht woonservicegebied berflo Es

Projectnaam	Doelen	Resultaten	Projectleider	Organisatie
1 Eet mee in Berflo Es	Meer efficiënte gezamenlijke opzet van maaltijdvoorziening ontwikkelen in de Berflo Es, voor doelgroepen en bewoners. Met oog voor sociaal contact en dagbesteding, aangepast werk voor mensen met een beperking	Realisatie van buurtmensa in Berflo Es Zuid en Grand Café in de MFA in samenwerking met zorgpartners (als dagbestedingsproject).	Jan Meijers	Aveleijn
2 Doe mee in Berflo Es	Meer verwevenheid realiseren tussen gewoon en bijzonder. Maatschappelijke participatie van ouderen, mensen met een handicap, bewoners. Afstemming en combinatie van dagbestedingsprojecten en meer algemene (welzijns)activiteiten. Voorkomen van overlap, samen meer mogelijk maken	Meer keuze uit activiteiten in de buurt. Mensen met beperkingen maken meer gebruik van het algemeen welzijnswerk.	Jan Meijers	Aveleijn
3 Goed geregeld in Berflo Es	Meer samenwerking tussen professionals en een snelle indicatiestelling organiseren, door samenstelling van een integraal wijkteam of wijkzorgnetwerk in Berflo Es. Een team met een bredere scope op alle levensgebieden van bewoners.	Vaste gezichten, korte lijnen, één aanspreekpunt maken de zorg aantrekkelijk voor client en medewerker. Clienten ontvangen sneller de benodigde zorg (in brede zin van het woord) en medewerkers worden minder belast met bureaucratie.	Karin Jansen	CarintReggelandgroep
	Procesbegeleiding, om los te komen van eigen domein en samenwerking te bevorderen.	Goed werkend team met goede werkafspraken en open onderlinge communicatie	Rieneke Metselaar	Rieneke Metselaar training & coaching
4 Goede nacht Berflo Es	Meer efficiënte nachtzorg opzetten in de wijk, door samenwerking tussen alle betrokken zorgorganisaties	Een goede nacht voor clienten en mantelzorgers. Meer clienten kunnen (langer) thuis blijven wonen en overbelasting van mantelzorgers kan worden verminderd.	Jeffrey Brangers (beoogd)	Meld- en zorgcentrale CarintReggeland
5 Samen sterk in Berflo Es	Voorkomen van o.a. sociaal isolement voor die mensen die hun indicatie voor begeleiding en/of dagvoorziening uit de AWBZ zijn kwijt geraakt. Betere aansluiting tussen formele en informele zorgnetwerken	Versterking van de collectieve voorzieningen, met nieuwe kleinschalige vormen van informele dienstverlening of begeleidingsaanbod in de wijk (gericht op o.a. mantelzorgers en vrijwilligers)	Maureen Janssen	Zinia

6	Berflo Es barrière vrij	Betere integrale toegankelijkheid van de woonservicegebied in Berflo Es zonder vertraging in het proces en met voorkoming van dure aanpassingen achteraf.	Berflo Es is uiteindelijk een levensloopbestendige wijk, waar daadwerkelijk sprake is van vraaggestuurd bouwen voor de doelgroep/gebruiker. Er is een toegankelijkheidscommissie, waar alle belangenorganisaties en adviesorganen een plek in hebben, terwijl toetsing snel en professioneel plaats vindt.	Maria Walters/ Hans Engelrtink	Gemeente Hengelo/Zinia
7	Infrastructuur zorg- en welzijn & wonen	Voldoende nieuwe infrastructuur die nodig is om zorg en welzijn op wijkniveau te kunnen leveren incl. voldoende woningen met zorg voor de verschillende doelgroepen.	Wijkbewoners (die soms client zijn) kunnen voor hun zorg, begeleiding en ontspanning en hun vrager hierover terecht in een zorgsteunpunt, mfa of loket. Er zijn voldoende geschikte woningen in het woonprogramma opgenomen die aansluiten op de wensen/eisen van de verschillende groepen cliënten.	Rik Gockel	Welbions
8	Lekker in je vel in Berflo Es	Gezamenlijk beter voorkomen van depressie, door het wijkgericht organiseren van een ketenaanpak gericht op alle bewoners in de Berflo Es. Deze aanpak wordt onderdeel van het integrale wijkteam	Minder depressieve bewoners, vroege herkenning, toepassing van evidence based interventies, verbeterde samenwerking tussen professionals	Alison de Rooy	Mediant
9	Veilig en vertrouwd wonen	Meer gebruik van domoticatoepassingen die het langer thuis wonen mogelijk maken, maar ook voor bewoners zonder beperkingen handig zijn. Verder zorgen voor een goede digitale toegang tot informatie over voorzieningen in de wijk.	Een Innovatiedag waar een keus gemaakt wordt uit enkele haalbare en concrete Ict toepassingen in woningen in de wijk (domotica), die door bewoners en professionals als meerwaarde in hun dagelijks leven / werk worden ervaren	Henry Mulder	Evocare

10 Achter de voordeur	Bewoners in Berflo Es maken door de herstructuering niet alleen een wooncarrière, maar stijgen ook op de sociale ladder. Deze sociale stijging kan op vele manieren en sluit aan op de behoefte van de bewoner.	Een groep uitvoerenden in de wijk, genaamd 'de sociale voorhoede', signaleert vroegtijdig knelpunten van bewoners. Alle levensgebieden worden onder de loep genomen. De toeleiding is vervolgens efficiënt geregeld; de bewoner krijgt snel die hulp waar hij bij gebaat is. Er is sprake van een outreachende benadering, er wordt gebruik gemaakt van de huisbezoeken die ivm herstructuering plaats vinden. Niet huurders van Welbions krijgen een zelfde aanbod, met dezelfde aanpak via BSA of andere toeleiders. De sociale voorhoede is goed toegerust middels scholing en training en kent de sociale kaart van de wijk goed.	Marjan Stroot (beoogd)	Welbions
Programma- management		Afstemming in uitvoering deelprojecten, bewaking algehele voortgang, PR & communicatie intern / extern, sturing en ondersteuning projectleiders	Maria Walters	Zinia

Bijlage 5: Participatie

Burgers centraal

Hengelo zet daadwerkelijk in op meedoen. Dit blijkt onder andere uit een inventariserende studie in 2009 naar het participatiebeleid en de uitvoering daarvan door de gemeente Hengelo. In Hengelo is er een veelheid aan participatiebevorderende maatregelen en activiteiten. Verbinding tussen deze initiatieven, zo komt naar voren in de studie, wordt echter weinig gemaakt. Doorgaans wordt er gewerkt -

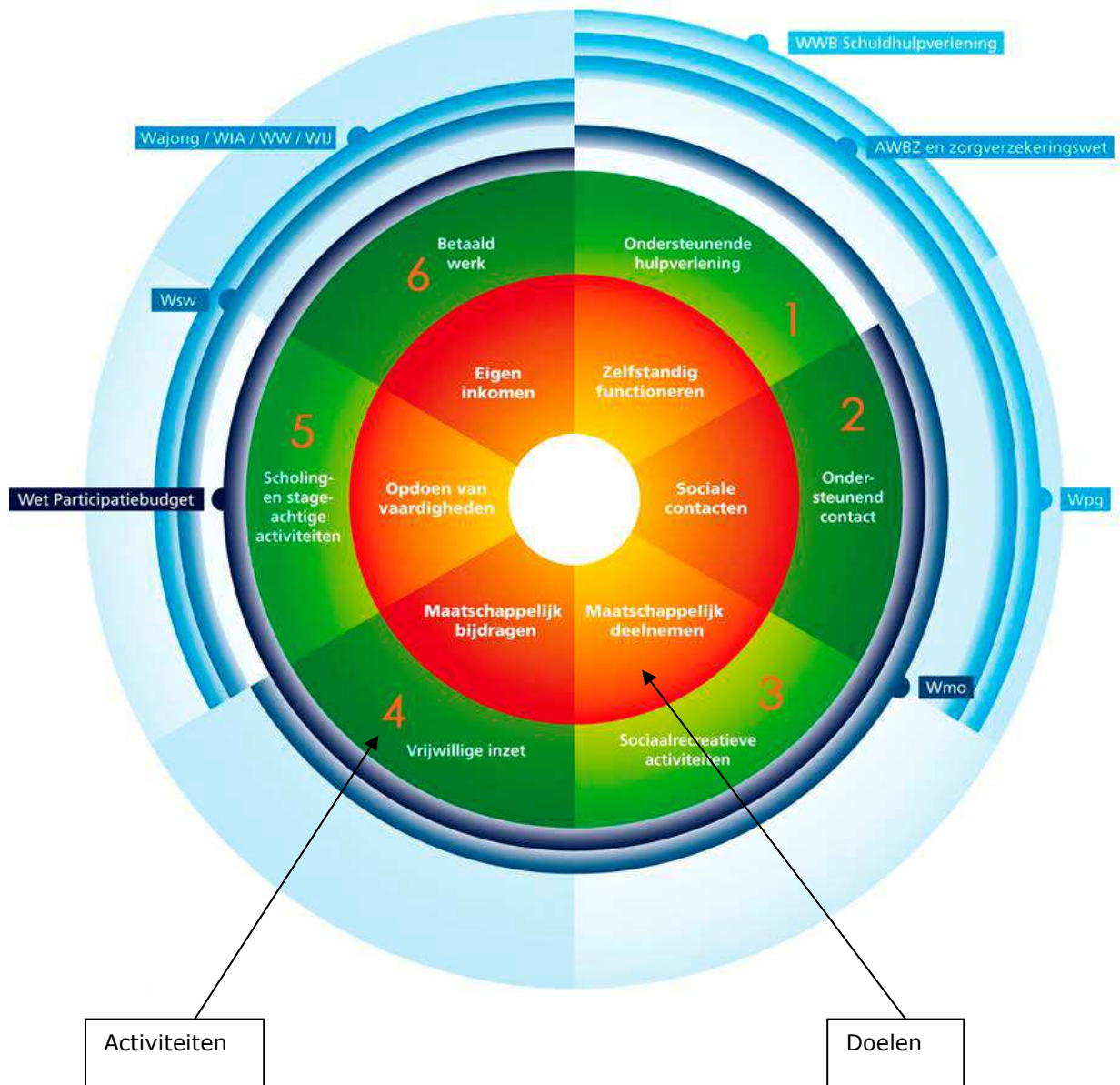
en daarin is Hengelo zeker niet uniek – vanuit ieders eigen (wettelijke) verantwoordelijkheid en taakopdracht (doelperspectief). Niet dat dit nergens toe leidt. Hengelo scoort goed met haar sociale beleid. Dit blijkt onder andere uit de "Lokale Monitor Werk, Inkomen en Zorg". Al jarenlang zet Hengelo zich in voor een breed participatiebeleid, zodat iedereen in Hengelo kan meedoen en niemand aan de kant komt te staan. Maar het kan nog beter!

Gepleit wordt om keuzes niet te maken op grond van verplichtingen (wettelijke kaders), maar op basis van de problematiek van burgers. Op deze wijze is het beter mogelijk om verbindingen te leggen tussen wetten, activiteiten en diensten en de beschikbare middelen optimaal in te zetten. Er worden verschillende ketens geschetst die uitgaan van de problematiek van de burger en die zich (ook binnen de huidige Hengelose praktijk) goed lenen voor meer samenhang, afstemming en verbinding.

Verbinding vergt samenwerking en die moet georganiseerd worden. Afhankelijk van de keuzes die gemaakt worden zal dat leiden tot meer of minder ingrijpende gevolgen. Gevolgen voor de manier waarop de organisatie in elkaar zit, de financiering geregeld is en gevolgen voor de inhoud van het werk. Maar samenwerking en verbinding hangt vooral af van de blik die alle betrokkenen hebben op participatie. Is men bereid om over de eigen grenzen en doelen heen te kijken naar een breder belang? Wanneer Hengelo hierin bewuste keuzes maakt en daar de uitvoering van haar participatiebeleid op inricht, wordt het mogelijk om meer samenhang in wetten, diensten en activiteiten te brengen. Op deze wijze kan de gemeente haar burgers effectief en duurzaam ondersteunen in hun weg naar volwaardige maatschappelijke participatie.

Het participatiewiel van MOVISIE maakt dit – visueel - goed duidelijk. Het wiel brengt de samenhang tussen de verschillende domeinen, doelen en vormen van participatie in beeld. Het dwingt de gebruikers tot een bredere en meer integrale kijk op participatie.

Het participatiewiel

Bijlage 6 Initiatieven Sociale Economie

Stadsservicebedrijf:

Hengelo maakt werk met sociale ondernemingen. Samen met SWB en de Kapstok is een Stadsservicebedrijf opgericht die jeugdige werknemers met een afstand tot de arbeidsmarkt die op tijdelijke leerwerkbanen of via loonkostenconstructie bij werkgevers geplaatst zijn en vanwege de recessie hun plek verliezen, opvangt en door middel van diverse werkzaamheden arbeidsfit houdt. De flexbanen worden gecreëerd bij bestaande instellingen als SWB (en/of Stadswerkplaats) en de Kapstok. Eventueel worden additionele werkzaamheden aangetrokken.

Administratief bedrijf.

Voor veel werkzoekenden met een administratieve achtergrond en opleiding is het ook moeilijk om banen te vinden en/of voldoende praktijkervaring op te doen. Vanuit die gedachte is de zgn. administratiepool opgericht. Deze pool verzorgt voor kleine bedrijven de administratie en stimuleert de ondernemers hun administratie adequaat bij te houden. Onder begeleiding van een ervaren administratief medewerker worden de werkzaamheden verricht door mensen met een (afgebroken) administratieve opleiding. Bedoeling is dat bij goed functioneren doorstroom richting accountancy plaatsvindt. In de korte tijd van zijn bestaan is deze aanpak een succes gebleken, zowel voor de 5 deelnemers als voor de plm. 30 klanten. Uitstroom en nieuwe instroom zijn reeds gerealiseerd.

Stadswerkplaats

De Stadswerkplaats (onderdeel van SWB) begint op stoom te komen. Het aanbod ligt in de bouwsfeer, onderhoud witgoed en buitenruimte. Er ligt nog veel additioneel werk in de buitenruimte. Spic en span houden van industrieterrein, onderhoud straatmeubilair (vooral schoonmaak) tot extra inzet in het groen. Binnen de werkzaamheden die onder verantwoordelijkheid van Wijkservice worden uitgevoerd wordt ruimte voor deze extra banen gecreëerd.

Stadswasserij De Schoone Zaak.

Op 9 december 2009 is in het pand van "De Kapstok" aan de Hassinkweg de stadswasserij "De Schoone Zaak" geopend. Een tiental jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt doet hier werkervaring op met het verzorgen van de was voor grotere instellingen en bedrijven. De service wordt uitgebreid met was- en strijkwerkzaamheden voor mensen die bijv. geïndiceerd zijn voor de WMO en gebruik gaan maken van een zgn. dienstencheque.